

T.C.
OKAN ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

HEMŞİRELİK ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN YAŞAM DOYUMU
İLE UMUT DÜZEYİ İLİŞKİSİ

Yasemin İNCE

Tez Danışmanı

Doç. Dr. Kerime Derya BEYDAĞ

İSTANBUL, 2018

T.C.
OKAN ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

HEMŞİRELİK ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN YAŞAM DOYUMU
İLE UMUT DÜZEYİ İLİŞKİSİ

Yasemin İNCE

164003012

Tez Danışmanı
Doç. Dr. Kerime Derya BEYDAĞ

İSTANBUL, 2018

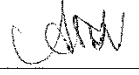
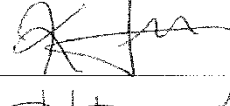

T.C
OKAN ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
Y Ü K S E K L İ S A N S
T E Z O N A Y I

ÖĞRENCİNİN

Adı ve Soyadı : Yasemin İNCE Tez Savunma Tarihi : 04.09.2018
Danışman : Doç.Dr. K.Derya BEYDAĞ Tez Savunma Saati :11.00

Tez Konusu : "Hemşirelik Öğrencilerinin Yaşam Doyumunu İle Umud Düzeyi İlişkisi"

TEZ SAVUNMA SINAVI, Lisansüstü Öğretim Yönetmeliği'nin 33.Maddesi uyarınca yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin KABUL 'ne OYBİRLİĞİ / ÖYÇOKLUĞUYLA karar verilmiştir.

JÜRİ ÜYESİ	KANAATI (KABUL / RED / DÜZELTME)	İMZA
Dr.Öğr.Üyesi Arzu Kader HARMANCI SEREN (Sağlık Bilimleri Üni.)	KABUL	
Doç.Dr. K.Derya BEYDAĞ	KABUL	
Dr. Öğr.Üyesi Özlem YAZICI	KABUL	

YEDEK JÜRİ ÜYESİ	KANAATI (KABUL / RED / DÜZELTME)	İMZA
Dr. Öğr.Üyesi İlknur ÇALIŞKAN		

ÖZET

Bu çalışma, hemşirelik öğrencilerinin yaşam doyumu ve umut düzeylerini ve etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Tanımlayıcı ve kesitsel nitelikteki çalışmanın evrenini, İstanbul'un Anadolu yakasında eğitim veren bir vakıf üniversitesinin hemşirelik bölümüne 2017-2018 bahar yarıyılında devam eden 192 öğrenci oluşturmuştur. Çalışmada, örneklem seçilmeden evren üzerinde çalışılmış, ancak çalışmaya katılmak istemeyen öğrenciler olması nedeniyle 153 (%79,7) öğrenci örnekleme oluşturmuştur. Veriler, tanımlayıcı veri toplama formu, Yaşam Doyum Ölçeği (YDÖ) ve Bütünleyici Umut Ölçeği (BUÖ) ile elde edilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde, sayı-yüzdeler hesaplamaları Kruskal-wallis, Anova test, independent t testi, Man Whitney U testi ve Pearson korelasyon testi kullanılmıştır.

Öğrencilerin %92,2'si hemşirelik mesleğini sevdiği, %73,9'u mezun olduktan sonra hastanede hemşire olarak çalışmayı istediğini belirtmiştir. Öğrencilerin YDÖ puan ortalaması $16,94 \pm 4,21$ ve BUÖ puan ortalaması $96,13 \pm 12,46$ olarak bulunmuştur. Öğrencilerin yaş grubu, cinsiyet, en uzun süre yaşadıkları yer, mezun oldukları okul, kardeş sayısı, mesleği sevme durumu ve mezuniyet sonrasına ilişkin görüşleri ile YDÖ ve BUÖ puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p > 0,05$). Öğrencilerin devam ettikleri sınıf ve ailelerinin ekonomik durumu ile YDÖ arasında; erkek/kız arkadaşı olma durumu ile BUÖ puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($p < 0,05$). YDÖ ve BUÖ arasında pozitif yönde zayıf ilişki olduğu belirlenmiştir ($p < 0,01$).

Anahtar kelimeler: Yaşam doyumu, Bütünleyici umut, Hemşire, Öğrenci

ABSTRACT

THE LIFE SATISFACTION AND HOPE LEVELS OF NURSING STUDENTS

This study was made in order to determine the factors that affect the life satisfaction and hope levels of nursing students.

The universe of the descriptive and cross-sectional study was created by the 192 students in 2017-2018 spring semester of the nursing department of a foundation university that provides education in the Anatolian region of Istanbul. In the study, the universe was studied before the sample was selected, but 153 (79.7%) students were formed the sample because of the students who did not want to participate the study. The data was collected by the descriptive data collection form, Life Satisfaction Scale (LSS) and Integrative Hope Scale (IHS). Number-percentage calculations Kruskal-wallis, Anova test, independent t test, Man Whitney U test and Pearson correlation test were used in the evaluation of the data.

92.2% of students stated that they like nursing profession and 73.9% stated that they want to work as a nurse in hospital after their graduation. LSS average score of the students was found to be $16, 94 \pm 4, 21$ and IHS average score were found to be $96, 13 \pm 12, 46$. No statistically difference was found between the age group, gender, the place that they live the longest, the school they graduated from, number of siblings, occupational liking status and the views on post-graduation of students and the average score of LSS and IHS ($p > 0,05$). A statistically significant difference was found between the class in which the students studying and LSS and the male / female friend status and the average score of the IHS ($p < 0, 05$). It was determined that there was a weak relationship in the positive direction between LSS and IHS ($p < 0, 01$).

Key Words: Life satisfaction, Integrative hope, Nurse, Student.

BEYAN

Bu çalışmanın, kendi tez çalışmam olduğunu, tezde kullanılan bilgileri etik kurallar içinde elde ettiğimi, daha önce üretilmiş olan ve yararlandığım bütün bilgi, fikir ve yorumları akademik kurallar içinde kullandığımı ve kaynak gösterdiğimi beyan ederim.

Yasemin ŞENLİ

ÖNSÖZ

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum bu çalışmayı, değerli bilgi ve katkılarıyla yöneten; tezimin her aşamasında benden yardımlarını, desteğini, sabrını ve bilgisini esirgemeyen değerli hocam Sayın Doç.Dr. Kerime Derya BEYDAĞ'a en derin saygı ve teşekkürlerimi sunarım.

Ayrıca maddi ve manevi hayatımın her döneminde yanımda olan aileme sonsuz teşekkürler ederim.

Yasemin İNCE

İÇİNDEKİLER

SAYFA NO

TEZ ONAYI	i
ÖZET.....	ii
ABSTRACT	iii
BEYAN.....	iv
ÖNSÖZ.....	iv
İÇİNDEKİLER	vi
TABLolar LİSTESİ.....	viii
KISALTMALAR LİSTESİ.....	ix
1. GİRİŞ	1
2.GENEL BİLGİLER.....	3
2.1.Yaşam Doyumu	3
2.1.1. Yaşam Doyumunu Etkileyen Etmenler.....	4
2.2. Umut Kavramı.....	6
2.3. Umutsuzluk Kavramı	8
2.4.Hemşirelik ve Yaşam Doyumu	9
2.5.Hemşirelik ve Umut.....	10
3. GEREÇ VE YÖNTEM.....	12
3.1. Araştırmanın Tipi	12
3.2. Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Özellikleri	12
3.3. Araştırmanın Evreni ve Örneklem Seçimi	12
3.4. Verilerin Toplanması	12
3.4.1. Yaşam Doyum Ölçeği (YDÖ).....	13
3.4.2. Bütünleyici Umut Ölçeği (BUÖ).....	13

3.5. İstatistiksel Analiz Yöntemleri.....	13
3.6. Araştırmanın Sınırlılıkları ve Genellenebilirliği.....	14
3.7. Araştırmanın Etik İlkeleri.....	14
4. BULGULAR.....	15
5. TARTIŞMA.....	29
6. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	38
KAYNAKLAR.....	42
EKLER.....	47
EK-1 Anket Formu.....	47
Ek-2 Etik Kurul Onayı.....	50
EK-3 Özgeçmiş.....	51

TABLULAR LİSTESİ

SAYFA NO

Tablo 1. Öğrencilerin Sosyo-Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı.....	15
Tablo 2. Öğrencilerin Mesleğe İlişkin Sorulara Verdikleri Yanıtların Dağılımı....	16
Tablo 3. Yaşam Doyum Ölçeği (YDÖ) ve Bütünleyici Umut Ölçeği (BUÖ) ve Alt Boyutları Puan Ortalaması.....	17
Tablo 4. Öğrencilerin YDÖ ve BUÖ ve Alt Boyutları İç Tutarlılık Cronbach Alpha Katsayısı	18
Tablo 5. Öğrencilerin Yaş Grubu, Cinsiyetleri ve Devam Ettikleri Sınıflara Göre YDÖ, BUÖ ve Alt Boyutları Puan Ortalaması	19
Tablo 6. Öğrencilerin En Uzun Süre Yaşadıkları Yer, Çalışma Durumu ve Ailenin Ekonomik Durumlarına Göre YDÖ, BUÖ ve Alt Boyutları Puan Ortalaması	21
Tablo 7. Öğrencilerin Mezun Oldukları Okul, Kardeş Sayısı ve Erkek/Kız Arkadaşı Olma Durumuna Göre YDÖ, BUÖ ve Alt Boyutları Puan Ortalaması .	23
Tablo 8. Öğrencilerin Mesleği Sevme ve Mezuniyet Sonrasına İlişkin Düşüncelerine Göre YDÖ, BUÖ ve Alt Boyutları Puan Ortalaması	25
Tablo 9. YDÖ, BUÖ ve Alt Boyutları Arasındaki Korelasyon İlişkisi.....	27

KISALTMALAR LİSTESİ

YDÖ	: Yaşam Doyum Ölçeği
BUÖ	: Bütünleyici Umut Ölçeği
SPSS	: Statistical Package for Social Science for Windows
Ark.	: arkadaşları
N	: sayı
%	: yüzde
NANDA	: North American Nursing Diagnosis Association

1. GİRİŞ

İlk kez 1961 yılında Neugarten tarafından ortaya atılan yaşam doyumu kavramı, bir insanın beklentileriyle (ne istediği), elinde olanların (neye sahip olduğu) karşılaştırılmasıyla elde edilen durum ya da sonuçtur. Öznel iyi oluş ve yaşam doyumu çoğu kişi tarafından yaşamın temel hedefleri olarak belirtilmektedir. İnsanların yaşamlarında mutlu olabilmeleri ve yaşamlarının bir anlam kazanabilmesi için sahip olmaları gereken temel unsurların başında yaşam doyumu gelmektedir. Yaşam doyumu, yüzyıllarca insanlığın ilgi odağı olmuş konulardan biridir (1,2).

Dağlı ve Baysal'ın (2016) aktardığına göre, yaşam doyumu, genel olarak bireyin hayatının kalitesini kendisinin belirlemiş olduğu kriterlere göre değerlendirmesidir. Yaşam doyumu, bir bütün olarak yaşamın bütün kalitesinin pozitif gelişiminin derecesi olarak tanımlanabilir. Yaşam doyumu, belli bir alanla ilgili olmayıp, hayatın tümünün olumlu olarak değerlendirilmesi olarak tanımlanabilir ve dolayısıyla bireyin sadece işinden memnun olması, hayatından memnun olduğu anlamına gelmez. Yaşam memnuniyetinin objesi yaşamın bütün alanlarıdır. Bireyin yaşamına ilişkin pozitif değerlendirmelerinin negatif değerlendirmelere göre yüksek olması yaşam kalitesinin de yüksek olduğunu göstermektedir (2).

Bireylerin yaşam doyumu birçok şeyden etkilenebilir. Bunlardan bazıları, günlük yaşamdan alınan mutluluk, yaşama yüklenen anlam, amaçlara ulaşma konusunda uyum, pozitif bireysel kimlik, fiziksel olarak bireyin kendisini iyi hissetmesi, ekonomik, güvenlik ve sosyal ilişkilerdir (3).

Umut, “iyi olma duygusu veren ve kişiyi harekete geçirmek için güdüleyen bir özellik” olarak tanımlanmaktadır. Sarıçam ve Akın'ın (2013) aktardığına göre, umut, geleceğe uyum sağlamak için bireye güç veren, gelecekle ve yaşadığı anla ilgilenmesini ve anlam bulmasını sağlayan, pozitif bakış açısı ve iyi oluşu destekleyen, başkalarıyla ilişkiyi sürdürmeye yardım eden dinamik bir güçtür (4).

Sarıçam ve Akın'ın (2013) aktardığına göre, umut bireyin amaçlarını, “harekete geçme güdüsü (agency)” ve o “amaçlara ulaşma yolları (pathways)” ile birlikte düşünme süreci olarak tanımlanmıştır. Yani umudun iki bileşeni vardır. Duygusal boyut olarak adlandırılan ilk boyutta (agency), amaca ulaşmayı isteme ve amaca ulaşmak için kendinde güç hissetme varken diğer boyut olan bilişsel boyutta (pathway) bireyin amaçlarına ulaşmada başarılı planlar yapabildiği ya da yapabileceğine ilişkin inanç vardır. Her iki boyut birbirleri ile ilişkili ve birbirlerinin etkilerini olumlu yönde artırıcıdır. Bu bağlamda umut, amacın gerçekleştirilmesindeki olumlu beklenti olarak ifade edilmektedir. Fakat Snyder ve arkadaşlarına (2002) göre, umut sadece amaca dönük bilişsel bir süreç değil, aynı zamanda bireyin bu sürece başarılı bir biçimde katılıma yeteneğine ilişkin inançlarının oluşturduğu hiyerarşik olarak organize edilmiş bir sistemdir. Son yıllarda umutla ilgili yapılan çalışmalarda umudun psikolojik ve fiziksel açıdan sağlıklı bireylerde bulunması gereken bir yapı olduğu genel bir kanı olarak ortaya çıkmış ve umut yoksunluğunun psiko-sosyal açıdan çeşitli problemlere yol açtığı saptanmıştır. Ayrıca birçok araştırmada umut kavramının stres, depresyon ile negatif, benlik saygısı, öz-yeterlik, problemlerle daha etkili başa çıkma, genel yaşam doyumu, psikolojik iyi olma, iyimserlik ve yaşam kalitesi ile pozitif ilişkili olduğu görülmüştür (4).

Hemşirelik mesleğini seçen öğrenciler toplumun hemşireliğe bakışından etkilenmiş olarak eğitime başlar. Ülkemizde yapılan çalışmalarda, öğrencilerin hemşirelik mesleğini seçerken daha çok “kolay iş bulma”, “üniversiteye girebilme” gibi kaygılarla hareket ettikleri, genellikle mesleğe ilişkin bir görüşleri olmadığı belirlenmiştir (5).

Pek çok gencin sadece üniversite mezunu olmak için tam olarak okumak istemedikleri ya da ilgi alanları olmayan bölümlere kayıt yaptırdıkları da bilinen bir gerçektir. Gençler için üniversiteyi kazanmak temel hedeflerden biri haline gelmiştir. Bu noktada en şaşırtıcı olan, üniversite çağında bu kadar çok sorunla karşılaşan gençlerimizin yaşamı nasıl algıladıkları, geleceğe dair umutları ve yaşam doyumları ile ilgili çalışmalar kısıtlıdır.

Bu çalışmanın amacı, hemşirelik öğrencilerinin yaşam doyumu ile umut düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemektir.

2.GENEL BİLGİLER

2.1. Yaşam doyumu

Yaşam doyumu; bir insanın beklentileriyle elinde olanların karşılaştırılmasıyla elde edilen durum ya da sonuç, insanın kendi belirlediği ölçütlere uygun bir biçimde tüm yaşamını pozitif değerlendirmesi ve kapsamlı bir mutluluğun önemli bir ögesi, insanın yaşamla ilgili inanç ve değerlendirmelerinin toplamı veya insanın hayatıyla ilgili genel tutumu olarak tanımlanabilir (2).

Yaşam doyumu öznel iyi oluşun bilişsel bileşenidir ve bireyin kendisine yüklediği kriterler ve yaşam koşullarını algılayışı arasındaki karşılaştırmaları, dolayısıyla hayatı hakkında değer biçmesini içermektedir (6).

Yaşam doyumu kavramının tanımı 1961 yılında ilk kez Neugarten tarafından yapılmıştır. Bu tanıma göre yaşam doyumu, bir kişinin sahip oldukları ile beklentilerini karşılaştırması neticesinde elde edilen sonucu kapsamaktadır. Başka bir deyişle kişinin şahsına yüklediği bir takım kriterler ve yaşam şartlarına ilişkin algısı arasında olan karşılaştırmaları, bu doğrultuda da öznel yaşamına yönelik değer biçmesini içermektedir. Yaşam doyumu kesitsel bir değerlendirmeden ziyade kişinin tüm hayatını ve hayatının pek çok boyutunu kapsamaktadır. Yaşam doyumundan bahsederken “doyum” kavramını tanımlamak daha açıklayıcı olacaktır. Doyum kavramı, beklentiler, gereksinimler ve dileklerin karşılanması ya da açlık, cinsellik gibi bir takım temel biyolojik ihtiyaçların giderilmesi ya da sevgi, başarı, merak gibi ruhsal gereksinimlerin doyurulması sonucunda organizmada denge halinin yeniden sağlanması şeklinde tanımlanmaktadır (1,7).

Yaşam doyumunu etkileyen pek çok etken vardır. Yıldırım'ın (2017) aktardığına göre, Diener (1984) yaşam doyumu kavramını üç alt kategoride incelemiştir. Bunlar;

A. Dışsal / Normatif Kriterler: Kültürel ve sosyal yapı, çevresel faktörler yaşam doyumu algısını etkilemektedir. Normatif tanımlar, beklenen ideal duruma göre şekillendirilir.

B. İçsel / Subjektif Kriterler: Kişilerin ideallerine göre şekillenen yaşam kalitesine ilişkin değerlendirmeler ve bu ideallere ulaşma derecesi yaşam doyumunun belirleyici faktörüdür. Bireylerin ideallerine ulaşabilmesinin yaşam doyumuna olumlu bir etkisi vardır.

C. İçsel / Duygu Durum: Kişinin bir duruma karşı yaşadığı hoş duygu deneyimi yaşam doyumunun göstergesi olabilir. Anlık bir olay sırasında kişi kendini coşkulu, eğlenmiş, mutlu, yaratıcı ve motive olmuş hissedebilir. Bu duygular yaşam doyumunu etkilemektedir (8).

Bireyin kendi yaşamına bakışı ve yapmış olduğu değerlendirmeler oldukça önemlidir. Bireyin öznel olarak deneyimleri olumlu ve olumsuz duygular yaşam doyumunu oluşturmaktadır. Olumlu duygular, sevinçleri, zevkleri ve yaşanan mutlu anıları içerirken; Olumsuz duygular ise, hüznüleri, acılı zamanları ve olumsuz etkilenilen anıları içermektedir. Bireylerin boş zamanlar, aile yaşantıları, evlilik hayatı, iş hayatı ve diğer yaşamsal alanlardaki konular bireyin yaşam doyumunu seviyesini etkilemektedir (9).

2.1.1. Yaşam Doyumunu Etkileyen Etmenler

Yaşam doyumunu olgusu kişiden kişiye değişik biçimde algılanabileceği için yaşam doyumunu etkileyen etmenlerin etkileri de bireyden bireye farklılık göstermektedir. Yazıcı'nın (2018) aktardığına göre, Baykoçak'ın yaptığı araştırmalar neticesinde kişilerin yaşam doyumuna etki eden öğeler aşağıdaki gibi listelenmektedir:

- Yaşamı anlamlı bulmak,
- Günlük yaşam rutinlerinden mutlu olmak,
- Olumlu toplumsal ilişkiler,
- Olumlu kişisel kimliğe sahip olmak,
- Ulaşılabilir hedefler belirlemek,
- Fiziksel olarak sağlıklı olmak,
- Ekonomik düzeyinden memnun olmak ve kendini güvende hissetmek (9).

Aydın'ın (2004) aktardığına göre, Flanagan (1978) yapmış olduğu araştırmada toplam 6500 farklı değişkeni test etmiş ve son olarak 15 ana unsura indirgemıştır. Bu çalışmalar neticesinde, yaşam doyumuna etki eden bu etmenler aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

- Nesnel rahatlatıcıların varlığı,
- Fiziksel sağlık ve güvenli hissetme,
- Anne, baba, kardeş ve akrabalar ile olan bağ durumu,
- Çocuk sahibi olma ve çocuk ya da çocukları yetiştirme durumu,

- Eşler arası bağlarda yakınlık durumu,
- Yakın dostlara sahip olma, arkadaşlıklar edinebilme
- Başka kişilere yardım etme ve başka kişileri kollayabilme durumu,
- Ulusal ve toplumsal etkinliklere katılmak,
- Bireyin kendisini geliştirmeye ve öğrenmeye açık olması,
- Bireyin kendisini anlayabilmesi,
- Kişinin bir işinin olması,
- Kendisini tanıyabilmek,
- Toplumsallaşmak,
- Sinemaya gitmek, maç izlemek, kitap okumak, müzik dinlemek,
- Eğlenceli etkinliklere katılmak (10).

Yaşam doyumuna etki eden değişkenlerden bazıları aşağıdaki gibidir (7,8,11).

Yaş: İlk çalışmalar gençlerin yaşlılardan daha mutlu olduğunu bulmasına karşın, son yıllarda yapılan çalışmalar mutluluk ile yaş arasında bir ilişkinin olmadığını göstermektedir

Cinsiyet: Kadınlar erkeklere göre daha fazla olumsuz duygu bildirmelerine karşın, aynı zamanda daha fazla kendi yaşamlarından haz duyarlar. Yapılan birçok çalışmada cinsiyetler arasında doyum ya da mutluluk açısından çok az bir farkın olduğu gözlenmiştir.

Eğitim: Eğitimin yaşam doyumu üzerinde etkisinin olduğu, ancak bu etkinin çok güçlü bir etki olmayıp, gelir gibi diğer değişkenlerle etkileşim içinde olduğu belirtilmiştir.

İş Hayatı: İşsiz grubun en mutsuz grup olduğu, bölgesel işsizlik oranlarının duygu durumunu boylamsal olarak öngörmeye önemli bir değişken olduğu bulunmuştur.

Evlilik ve Aile: Çeşitli çalışmalar evli oluşun yaşam doyumu üzerinde anlamlı bir etkisini bulmamışlardır.

2.2. Umut Kavramı

Umut, geleceğe dair olumlu beklentilere sahip olma duygusu olarak açıklanmaktadır ve umudun kişinin içinden yükselen bir şey olduğu söylenmiş ve ihtiyaca göre büyüme veya küçülme kapasitesinin olduğu düşünülmüştür. Umut bir beklenti hissi yaratan, bir insanı hareket etmeye sevk eden bir iç kuvvet olarak görülmüştür (12 ,13).

Tarhan ve Bacanlı'nın (2016)'nın aktardığına göre, Zournazi (2004) umudu; bireyin dünyaya olan inancını, güvenini ve hayatın yaşamaya değer olduğu yönündeki düşüncesini içeren temel bir insanlık durumu olarak tanımlamış, Bloch (2007) ise umudu en önemli beklenti duygusu olarak nitelemiş ve rahatlatıcı etkisinden söz etmiştir. Tetley (2010) umudu yaşamın anlamı, Roberts ve Robins (2000) temel yaşam amaçları ve Orlich (2004) ise olumlu ve başarılı başa çıkma yöntemleriyle ilişkili görmüş, umudun özellikle problem çözücü başa çıkmanın ve sosyal destek aramanın önemli bir yordayıcısı olduğunu belirtmiştir (14).

Umut, herkes tarafından bilinen bir kavram olmasına rağmen açıklanması zor ve ümitle aynı anlamda kullanılmaktadır. Umut, fayda, kazanç sağlamak ve hedeflerin başarılmasının sonuçlanmasıyla karakterize, isteneni elde etme umuduyla kombine bir ruhsal durum özelliğidir. Umut olumluluk hissidir (15).

Sarıçam ve Akın'ın (2013) belirttiğine göre, duygusal ve bilişsel öğeleri içeren modelinde umudu; bireylerin kendilerini, istenilen hedeflere giden yolları üretme, bu yolları harekete geçirme ve sürekli kullanma yeteneğine sahip olarak gördükleri, hedefe yönelik bir düşünme türü olarak tanımlamıştır. Umudu; amaçlar (goals), alternatif yollar düşüncesi (pathways thinking) ve eyleyici düşünce (agency thinking) olarak üç bileşenle açıklamıştır (4).

Tarhan ve Bacanlı'nın (2016) aktardığına göre, umudun insanda ne zaman ve nasıl oluştuğu incelendiğinde çocukluğun ilk yıllarına kadar inmek gerekir. Erikson'a (1982) göre umut psikososyal gelişimle ilgili motivasyonel bir güçtür. Yaşamın ilk yıllarındaki güvene karşı güvensizlik aşamasında temel bir ego niteliği olarak gelişir. Hall ve Lindzey (1985) bebekte ilk erdemin umutla birlikte ortaya çıktığını, erken dönemde oluşan güven bağlarının güçlendirme duygusu ve hedefe yönelik düşünceyle ilişkisi olduğunu belirtmiştir. Çocuğun, istediği nesnelere işaret etmesi hedef belirlediğini göstermekte, fiziksel kapasitenin gelişimine

eşlik eden benlik algıları eyleyici düşüncenin temelini oluşturmaktadır. Umudun bireyin yaşamına etkisi sadece çocukluk yılları ile sınırlı olmayıp tüm gelişim sürecini şekillendirmektedir. Bu doğrultuda umudu sürdürme kapasitesi, başarılı yaşlanmanın önemli parçasıdır (14).

Umut her şeyden önce ruhsal yapımızın temel öğelerinden biridir. Ruhsal yapımızın diğer öğelerinden büyük ölçüde etkilenir. Ruhsal yapımızın diğer öğeleriyle yapısal bir birlik oluşturur. Dürtülerimiz, duygularımız ve bilişsel yetilerimizle iç içe bulunur, bilinç dışı etmenlerden soyutlanamaz. Umudun önemli özelliklerinden biri, istek ve özlemlerle yüklü amacın gelecekle ilgili olmasına karşın, bu istek ve özlemlerin o anda da yaşanabilmesidir. Gelecek ve yaşanan an, umut olgusunda birbirine yaklaşmış gibidir. Bu durum umuda bağlanmış istek, özlem ve beklentilere bir ölçüde doyum sağlar. Umudun tatlılığı, hoşluğu ve verdiği mutluluk bir ölçüde buradan kaynaklanır (15).

Umut düzeyi düştükçe depresyon, anksiyete, panik atak gibi psikolojik problemlerle karşılaşma ihtimali artmaktadır. Umut düzeyi yüksek kişiler birçok amaca ve bu amaçlara ulaşabilecek kaynaklara sahiptirler. Umut düzeyi yükseldikçe, kişisel iyilik halinin arttığı gözlenmektedir. Umut düzeyi yüksek kişiler kendine güvenli, enerjik, canlı ve zorluklarla başa çıkma konusunda başarılı kişiler olarak tanımlanmıştır. Umut ve psikoloji arasında ilişki ile ilgili yapılan araştırmalarda bu iki kavram arasında olumlu bir ilişki bulunmuştur. Umut kavramı adaptasyon, yaşam memnuniyeti ve özsaygı ile de ilişkilidir. Umutlu olan insanlar olmayanlara göre daha az intihar riski taşır. Bununla birlikte umutlu olan insanlar depresyon ve yıkıcı düşünceler konusunda da diğerlerine göre daha iyi durumdadır. İntihar düşünceleri ve girişimlerine bakıldığında umutlu insanlarda oran diğerlerine göre daha düşüktür. Yıkıcı düşünceler ve depresyon konusunda da umut oranı yüksek kişiler diğerlerine göre daha iyi durumdadırlar. Bu araştırmalara bakıldığında umut ve psikolojik sağlık arasında olumlu bir ilişki olduğu söylenebilir. Yalnızca psikolojik değil, fiziksel sağlık ve umut arasında da ilişki söz konusudur. Umudu yüksek insanlar fiziksel sağlıklarını koruma ve sürdürme açısından pozitif bir yer tutmaktadırlar. Koruma açısından bakıldığında umutlu insanlar fiziksel sağlığı tehdit eden potansiyel tehditlere karşı daha duyarlı olup, sağlıklarını koruma davranışlarında bulunurlar. Bununla beraber umutlu insanlar diğerlerine göre daha çok fiziksel egzersiz ve aktivitelerde bulunurlar (14,16).

2.3. Umutsuzluk Kavramı

1986'da bir hemşire tanısı olarak onaylanan ve NANDA (North American Nursing Diagnosis Association) tarafından tanımlanan umutsuzluk "bireyin kısıtlı ya da hiç olanak sağlayamadığı ya da bireysel alternatifler bulamadığı, kendi yararına enerji harcamadığı bir durumdur". NANDA'nın umutsuzluk hakkında belirttiği en spesifik kriterler pasiflik, etkililiğin ve konuşmanın azalması ve umutsuzluk içeren sözel ifadelerin kullanılmasıdır (17).

Umutsuzluk, gelecekle ilgili olan beklentilerin ve arzuların olumsuz değerlendirmesi olarak tanımlanmaktadır. Umut ve umutsuzluk bireyin karşıt beklentilerini oluşturur. Umutta kişinin hedeflerine ulaşması için uygulayacağı planlarının başarılacağı düşüncesi varken; umutsuzlukta ise bu planlarının başarılamayacağı düşüncesi vardır (12).

Özkaya'nın aktardığına göre, Horney (1999) umutsuzluğu, gelecekle ilgili olan beklentilerin başarısız olacağı durumuna karşı gösterilen ve olayın gerçek değerlendirmeleri ile orantılı olmayan bir tepki biçimi olarak açıklamaktadır. Ayrıca belirsizliğe düşmüş olmaya ilişkin kaygıdan çok, bu durumlara karşı gelecekle ilgili değişmez karamsarlık olarak değerlendirmiştir (12).

Umutsuz bireylerde; umutsuzluk, yaşama isteğinde kayıp, çaresizlik, sözel, davranışsal ifadelerde ve ilgide azalma, pasiflik, kavramada azalma, problem çözme, karar verme, hayal ve arzu etme yeteneklerinde azalma; amacın tanımlanması, planlanması ve organizasyonunda yetersizlik, ulaşılan birleştirme ve geçmişi hatırlama yeteneğinde azalma görülür (13).

Umutsuzluğu tanımlayıcı bazı özellikler ve gözlenebilen davranışlar vardır. Bunlar;

- birey tarafından tanımlandığı şekilde hedefe ulaşamamak;
- amaca ulaşmak için gerekli olan yetilerin kendisinde bulunmadığını ifade etmek;
- bireyin gelecekte olumlu veya olumsuz hiçbir şey beklememesi ya da gelecek beklentilerinin olması;
- hiçbir şey yapamadığına, hiçbir şeyi değiştiremediğine dair ifadelerde bulunmadır.

Umutsuzluğa neden olan faktörler şunlardır (13-15):

- İşlevsel yeteneklerin bozulması
- Fizyolojik durumlarda bozulma
- Beden imajının bozulması
- Sosyal destek yetersizliği
- Sorunları çözememe
- Geçmişte yaşanan olumsuz deneyimler
- Zamanında karşılanamayan gereksinimler ve kaynaklara ulaşmada yetersizlik
- Özgüven eksikliği
- Hastalığa dair inançlar
- Tedavi ile ilgili sorunlar; uzun süren aktivite sınırlılığı, uzun süreli tedaviler hastalıktan dolayı soyutlanma vb.

“Kimse bana yardımcı olamaz”, “hiçbir şey yolunda gitmiyor”, “Geleceğim bana korkutucu görünüyor” şeklindeki umutsuzluk ifadelerinin sıklıkla kullanılmasıdır (13).

2.4. Hemşirelik ve Yaşam doyumu

Hemşirelik, bireyin yaşamına ilişkin algı ve değerlendirmelerini yansıtan yaşam doyumunun önemli olduğu mesleklerdendir. Hemşirelerin ekonomik durumları, mesleki statüleri, hizmet verdikleri ortam ve çevre koşulları ile beklenti düzeyleri gibi değişkenler hemşirelerin yaşam doyumlarını etkileyen unsurlar arasındadır (18). Turgut'un (2010) aktardığına göre, Haejung ve ark. (2004) tarafından Koreli hemşireler üzerinde gerçekleştirilen çalışmada; vardiyasız çalışma, yüksek kişisel başarı ve düşük duygusal tükenmişlik, yüksek yaşam doyumu ile ilişkili bulunmuştur. Benzer biçimde, yaşam doyumu azaldıkça çalışanların sağlık ve iyi-oluşları üzerinde düşük benlik saygısı ve yüksek düzeyde kötümserlik gibi bazı istenmeyen etkilerin arttığı ve bireylerin yaşam doyumu arttıkça da tükenme düzeylerinin azaldığı bulunmuştur (19).

Hemşireler fiziksel, ruhsal ve toplumsal çalışma ortamlarında çeşitli zorlanma etkenlerine maruz kalmaktadır. Yoğun ve ölümcül hastalarla çalışma, hasta ve bakım verenlere duygusal destek sağlama gibi durumlar hemşirelerde ruhsal sıkıntıya yol açmaktadır. Bu nedenle hemşirelerin bireysel ve mesleki nedenlerden kaynaklanan

doyumsuzlukları hizmet verdiği bireylerin bakımına da yansımaktadır. Yapılan araştırmalar hemşirelerin iş yükünün ağır olması, hasta, ailesi ve diğer sağlık ekip yeleri ile iletişim sorunları ve çeşitli sorunlar yaşaması gibi zorlanmaya yol açan faktörlerin, sundukları bakımın kalitesini ve yaşam doyumlarını etkilediğini göstermektedir (18,19).

Yaşam doyumunu bireylerin yaşam deneyimleri ile ilgili çok yönlü karmaşık bir yapı olup bireylerin mutluluğunu, nitelikli ve anlamlı bir yaşam sürdürdüğünü göstermekte ve kendi belirlediği ölçütlere göre yaşamlarını değerlendirmelerine olanak sağlamaktadır. Yaşam doyum alanlarının sağlık, iş durumu, aile, barınma, ekonomi, boş zaman, benlik durumu ve kişinin yakın çevresi olabildiği; yaş, cinsiyet, eğitim ve medeni durum gibi faktörlerden etkilendiği belirtilmektedir. Bireylerin yaşamına ilişkin algı ve değerlendirmelerini yansıtan yaşam doyumunu önemli olduğu meslek gruplarında birisi de hemşireliktir. İş doyumunu ve iş yaşamının farklı yönleri hemşirelerin yaşam doyumunu ve iyilik durumunu güçlü bir şekilde etkileyebilmektedir (20).

2.5.Hemşirelik ve Umut

Umudun desteklenmesi ve ortaya çıkarılması hemşirelik mesleğinin önemli bir parçası haline gelmektedir. Hemşirelerin umudu ortaya çıkarmasına, arttırmasına ve desteklenmesine ya da umutsuzluğun nlenmesine ya da azaltılmasına yardımcı olacak çok az klinik araştırma yapılmıştır (13).

Umudun sürmesi için hep bir dış yardıma gereksinim duyulduğu ve sosyal desteğe bağlı olduğu öne sürülmüştür. İnsanlar, umut düzeylerini belli bir dereceye kadar srdrlebilirler, ancak bu sonsuza kadar sürmez. Bu tüm insanlarda olduğu gibi aynı zamanda sorunları olan hastalar için de geçerlidir. Bu bağlamda hastalar gereksindikleri yardımı almak için dışa yönelirler ve yakınlarından ya da ilgilenenlerden yardım bekler. Hemşirelik yardım edici bir meslek olması nedeniyle hasta bireylerle ilgilenen hemşireler hastaların iyileşmesinde hayati rollere sahiptir (15).

Hemşireler, hastalık sürecindeki bireylerin umutsuzluklarını tanılamada ve buna yönelik girişimler planlayarak uygulamaktadırlar. Umutsuzlukla ilgili hemşirelik tanılarına örnek olarak; uzun süre aktivite sınırlamasına bağlı olarak gelişen umutsuzluk, hayallerin olmamasına bağlı olarak gelişen umutsuzluk, umutsuzluğa bağlı izolasyon ve umutsuzluğa

bağlı ölüm korkusu verilebilir. Hemşire hastaya umut objelerini düşünmesinde, onları belirlemesinde ve başkalarıyla paylaşmasında yardım etmeli, umutsuzluğun önlenmesine veya azaltılmasına katkıda bulunmalıdır (13).

Umut hemşirenin bilgi, profesyonel davranış, iyimserlik tutumlarını hasta bireyin hastalığının her aşamasında hastayı desteklemesi, koruyuculuğu ve rahatlığı yönünde geliştirmesidir. Öğrenme yaklaşımları umut-umutsuzluk ve anlam değerlerinin farkına varılması ve onlar üzerine yapılan çalışmaları içerir. Umutsuzluk durumunda birey sorun çözmede zorlanır. Umutsuz bireye üç basamaklı tedavi yöntemi ile yardımcı olunur.

Bunlar;

- Bireyin umutsuzluk durumunu düşünmesi ve değerlendirmesi istenir.
- Umutsuzluk cümleleri bulunur. Bireyin bu cümleleri söylemesi istenir.
- Bireyden çözümler üretmesi istenir.

Yaşam felsefesinin belirlenmesi, umut aşılamanın temelini oluşturur. Bireyin ruhsal durumu, acıları, varoluşu, soyutlamaları, ölümü, özgürlüğü ve yaşamı anlamlandırması sorgulanır. Amaç; bireyin varlığının farkında olması ve tanımlaması, seçim gücü ve deneyimlerinin ortaya çıkarılmasıdır. Tedavi bireyin gelişim yollarını arar ve yeteneklerini geliştirmesini, toleransının artmasını acılara tahammülünü arttırır. Bu tedavi bireyin anlam sistemi dışındaki değer yargılarını ve etik değerleri inceler. En büyük artışı kişinin karar verme mekanizmasını olumlu yapılandırmasıdır. Ayrıntılandırılmış gerçekçi düşünce sistemi ile kişi geleceğe daha umutlu bakar. Bu tür sistem gelecekteki deneyimleri yapılandırır ve geleceği doğru yönlendirmeyi sağlar (13,15).

3. GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde araştırmanın şekli, yapıldığı yer ve özellikleri, araştırmanın evreni ve örnekleme, verilerin toplanması, değerlendirilmesi hakkında bilgiler verilmektedir.

3.1. Araştırmanın Tipi

Bu araştırma hemşirelik öğrencilerinin yaşam doyumu ile umut düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla tanımlayıcı ve kesitsel nitelikte bir çalışmadır.

3.2. Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Zaman

Araştırma, Okan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi hemşirelik bölümü öğrencileri ile Nisan- Mayıs 2018 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir.

3.3. Araştırmanın Evreni ve Örneklem Seçimi

Araştırmanın evrenini, Okan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümünün 1, 2, 3 ve 4.sınıflarına, 2017-2018 bahar yarıyılında devam eden 192 öğrenci oluşturmuştur. Örneklem seçimine gidilmeden evren üzerinde çalışılmış, çalışmaya katılmayı kabul eden gönüllü 153 (%79,7) öğrenci örnekleme oluşturmuştur.

3.4. Verilerin Toplanması

Veri toplama aracı olarak; Tanımlayıcı Veri Toplama Formu, Yaşam Doyum Ölçeği (YDÖ)ve Bütünleyici Umut Ölçeği (BUÖ) kullanılmıştır (Ek-1). Veriler, anket yöntemi ile öğrencilerin kendilerine verilerek, uygun oldukları zamanda soruları yanıtladıktan sonra anket formlarını araştırmacıya geri vermeleri istenmiş ve teslim alınmıştır.

3.4.1. Yaşam Doyum Ölçeği (YDÖ): Diener, Emmons, Larsen ve Griffin (1985) tarafından geliştirilen, Türkçe geçerlik ve güvenirlik çalışması Dağlı ve Baysal (2016) tarafından yapılan tek faktörlü bir yapı altında toplam 5 maddeden oluşmaktadır. Ölçek 5'li likert yapıdadır ve 1-Hiç katılmıyorum, 5-Tamamen katılıyorum olarak puanlanmaktadır. Ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlık kat sayısı 0,88 olarak saptanmıştır. Puanların artması yaşam doyumunun yüksek olduğunu göstermektedir (2).

3.4.2.Bütünleyici Umut Ölçeği (BUÖ): Schrank, Woppmann, Sibitz ve Lauber (2011) tarafından geliştirilmiş, Türkçe geçerlik ve güvenirliği Sarıçam ve Akın tarafından (2013) yapılmıştır. Ölçek, 23 maddeden ve dört boyuttan (güven/inanç, perspektif yoksunluğu, olumlu gelecek oryantasyonu ve sosyal ilişkiler/bireysel değer) oluşmaktadır. Ölçeğin "Güven/İnanç alt boyutu: 1., 5., 7., 9., 12., 15., 18., 21., 23. Maddeler; Perspektif yoksunluğu alt boyutu: 2., 6., 10., 13., 16., 19. Maddeler; Olumlu gelecek oryantasyonu boyutu: 3., 8., 17., 22. Maddeler ve Sosyal ilişkiler/bireysel değer alt boyutu: 4., 11., 14., 20. Maddelerden oluşmaktadır. Ölçekteki 2., 6., 10., 13., 16., 19. maddeler tersten kodlanmaktadır. 23 maddeden oluşan Bütünleyici Umut Ölçeği 6'lı bir derecelendirmeye sahiptir ("1" Kesinlikle katılmıyorum-"6" Kesinlikle katılıyorum). Ölçekten alınabilecek puanlar 23 ile 138 arasında sıralanmaktadır. Ölçekte yer alan alt ölçeklerin her birinden ayrı puanlar elde edilebileceği gibi perspektif yoksunluğu alt ölçeğinde yer alan maddelerin ters kodlanması ile ölçek toplam bir umut puanı da vermektedir. Cronbach Alfa iç tutarlılık güvenirlik katsayıları ölçeğin bütünü için .76, dört alt ölçek için ise sırasıyla .80, .71, .68 ve .65 olarak bulunmuştur (4).

3.5. İstatistiksel analiz yöntemleri:

Elde edilen anket ve ölçek verileri SPSS programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin analizinde sayı yüzdelik hesaplamaları, t testi, Kruskal Wallis testi, ve pearson korelasyon analizi kullanılmıştır.

3.6.Araştırmanın Sınırlılıkları ve Genellenebilirliği

Araştırmanın, tek bir üniversitede yapılmış olması çalışmanın sınırlılıkları arasındadır. Elde edilen sonuçlar, verilerin toplandığı tarihlerde çalışmanın yapıldığı üniversiteye devam eden ve çalışmaya katılan öğrencilerin verdiği yanıtlarla sınırlıdır.

3.7. Araştırmanın Etik İlkeleri

Veri toplama işlemi öncesinde Okan Üniversitesi Etik Kurulu'na başvuru yapılmış ve 16.04.2018 tarihinde Etik Kurul onayı alınmıştır (Ek-2). Etik kurul onayı alındıktan sonra çalışmaya başlanmıştır. Veri toplama işlemi öncesinde, araştırma kapsamına alınan öğrencilere araştırma ile ilgili bilgi verilmiş, çalışmaya istekli ve gönüllü olan öğrencilerin onamları alınmıştır.

4. BULGULAR

Bu bölümde, araştırmaya katılan öğrencilerden anket yoluyla toplanan verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgular yer almaktadır.

Tablo 1. Öğrencilerin Sosyo-Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı (N=153)

Değişkenler	Sayı (n)	Yüzde (%)	
Yaş Grubu	18-21 yaş	93	60,8
	22 yaş ve üzeri	60	39,2
Cinsiyet	Kadın	116	75,8
	Erkek	37	24,2
Devam edilen sınıf	1.sınıf	42	27,5
	2.sınıf	39	25,5
	3.sınıf	45	29,4
	4.sınıf	27	17,6
En uzun süre ile yaşanılan yer	Köy/kasaba/ilçe	47	30,7
	İl	56	36,6
	Büyükşehir	50	32,7
Anne babanın sağ olma durumu	Her ikisi de sağ	147	96,1
	Anne ya da baba vefat etmiş	6	3,9
Bir işte çalışma durumu	Çalışıyor	26	17,0
	Çalışmıyor	127	83,0
Mezun olduğu okul	Sağlık meslek lisesi	22	14,4
	Diğer liseler	131	85,6
Sosyo-ekonomik durumu nasıl değerlendirdiği	Gelir gidere denk	97	63,4
	Gelir giderden fazla	37	24,2
	Gelir giderden az	19	12,4
Kardeşi olma durumu	Yok	17	11,1
	1-3 kardeşi var	122	79,7
	4 ve üzeri kardeşi var	14	9,2
Erkek/ kız arkadaşı olma durumu	Var	66	43,1
	Yok	87	56,9
Psikiyatrik ilaç kullanma durumu	Kullanıyor	6	3,9
	Kullanmıyor	147	96,1
	Toplam	153	100,0

Çalışmaya katılan öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerinin dağılımı Tablo 1’de gösterilmiştir. Çalışmaya katılan öğrencilerin %60,8’inin 18-21 yaş grubunda, %75,8’inin

kadın, %29,4'ünün üçüncü sınıfta öğrenim gördüğü ve %32,7'sinin en uzun süre ile büyükşehirde yaşadığı ve %96,1'inin ebeveynlerinin sağ olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin %83'ü herhangi bir işte çalışmadığını, %14,4'ü Sağlık meslek lisesi mezunu olduğunu ve %63,4'ü ailesinin gelirinin giderine denk olduğunu ifade etmiştir. Öğrencilerin %79,7'sinin 1-3 kardeşi olduğu, %56,9'unun erkek/kız arkadaşı olmadığı ve %3,9'unun psikiyatrik nedenle ilaç kullandığı belirlenmiştir.

Tablo 2. Öğrencilerin Mesleğe İlişkin Sorulara Verdikleri Yanıtların Dağılımı (N=153)

Değişkenler		N	%
Hemşirelik mesleğini sevme durumu	Seviyor	141	92,2
	Sevmiyor	12	7,8
Mezuniyet sonrası mesleki olarak ne planladığı	Hemşire olarak hastanede çalışmayı istiyor	113	73,9
	Hemşire olarak hastane dışında (okul, huzurevi, fabrika vb.) çalışmak istiyor	20	13,1
	Hemşirelik dışında bir iş yapmayı istiyor	9	5,9
	Öğretmenlik yapmak istiyor	11	7,2
	Toplam	153	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilerin mesleğe ilişkin sorulara verdikleri yanıtların dağılımı Tablo 2'de gösterilmiştir. Öğrencilerin %92,2'si hemşirelik mesleğini sevdiği, %73,9'u mezun olduktan sonra hastanede hemşire olarak çalışmayı istediğini belirtmiştir

Tablo 3. Yaşam Doyum Ölçeği (YDÖ) ve Bütünleyici Umut Ölçeği (BUÖ) ve Alt Boyutları Puan Ortalaması

	n	Ort	Ss	min	max
Yaşam Doyum Ölçeği (YDÖ)	5	16,94	4,21	6	25
Bütünleyici Umut Ölçeği (BUÖ) Toplam	23	96,13	12,46	66	119
Güven/İnanç alt boyutu	9	41,83	7,47	26	54
Perspektif Yoksunluğu alt boyutu	6	17,26	6,56	6	34
Olumlu Gelecek Oryantasyonu boyutu	4	19,81	3,67	10	24
Sosyal İlişkiler/Bireysel Değer alt boyutu	4	17,20	3,57	5	24

Araştırma kapsamında yer alan öğrencilerin Yaşam Doyum Ölçeği (YDÖ) ve Bütünleyici Umut Ölçeği (BUÖ) ve alt boyutları puan ortalaması Tablo 3'te gösterilmiştir. Öğrencilerin YDÖ puan ortalaması $16,94 \pm 4,21$ ve BUÖ puan ortalaması $96,13 \pm 12,46$ olarak bulunmuştur. BUÖ alt boyutlarının puan ortalamaları incelendiğinde; “Güven/İnanç alt boyutu” puan ortalaması $41,83 \pm 7,47$; “Perspektif Yoksunluğu” alt boyutu puan ortalaması $17,26 \pm 6,56$; “Olumlu Gelecek Oryantasyonu” alt boyutu puan ortalaması $19,81 \pm 3,67$ ve “Sosyal İlişkiler/Bireysel Değer” alt boyutu puan ortalaması $17,20 \pm 3,57$ olarak bulunmuştur.

Tablo 4. Öğrencilerin YDÖ ve BUÖ ve Alt Boyutları İç Tutarlılık Cronbach Alpha Katsayısı

Ölçekler	İç Tutarlılık Cronbach Alpha Katsayısı
Yaşam Doyum Ölçeği (YDÖ)	0,85
Bütünleyici Umut Ölçeği (BUÖ) Toplam	0,77
Güven/İnanç alt boyutu	0,87
Perspektif Yoksunluğu alt boyutu	0,81
Olumlu Gelecek Oryantasyonu alt boyutu	0,80
Sosyal İlişkiler/Bireysel Değer alt boyutu	0,62

Öğrencilerin YDÖ ve BUÖ ve alt boyutları iç tutarlılık cronbach alpha katsayısı Tablo 4’te verilmiştir. YDÖ cronbach alpha katsayısı 0,85 ve BUÖ toplam cronbach alpha katsayısı 0,77 olarak bulunmuştur. BUÖ alt boyutlarının cronbach alpha katsayıları incelendiğinde; Güven/İnanç alt boyutu” için 0,87; “Perspektif Yoksunluğu” alt boyutu için 0,81; “Olumlu Gelecek Oryantasyonu” alt boyutu için 0,80 ve “Sosyal İlişkiler/Bireysel Değer” alt boyutu için 0,62 olarak bulunmuştur.

Tablo 5. Öğrencilerin Yaş Grubu, Cinsiyetleri ve Devam Ettikleri Sınıflara Göre YDÖ, BUÖ ve Alt Boyutları Puan Ortalaması (N=153)

Sosyo-Demografik Özellikler	Güven/İnanç alt boyutu Ort ± SS	Perspektif Yoksunluğu alt boyutu Ort ± SS	Olumlu Gelecek Oryantasyonu alt boyutu Ort ± SS	Sosyal İlişkiler/Bireysel Değer alt boyutu Ort ± SS	Bütünleyici Umut Ölçeği (BUÖ) Toplam Ort ± SS	Yaşam Doyum Ölçeği (YDÖ) Ort ± SS
Yaş grubu						
18-21 yaş (n:93)	41,70±7,12	17,90±6,75	19,76±3,60	17,08±3,62	96,46±13,11	16,96±4,36
22 yaş ve üzeri (n:60)	42,03±8,03	16,28±6,18	19,90±3,82	17,40±3,50	95,61±11,47	16,91±4,02
<i>İstatistiksel test</i>	t: ,409 p: ,683	t: ,261 p: ,795	t: 1,497 p: ,136	t: ,224 p: ,823	t: ,073 p: ,942	t: ,073 p: ,942
Cinsiyet						
Kadın (n:116)	41,60±7,69	16,87±6,44	19,82±37,76	17,43±3,74	95,74±12,96	17,06±4,23
Erkek (n:37)	42,56±6,79	18,51±6,86	19,78±3,43	16,48±2,92	97,35±10,80	16,56±4,20
<i>İstatistiksel test</i>	t: ,682 p: ,496	t: 1,329 p: ,186	t: ,063 p: ,950	t: ,064 p: ,158	t: ,683 p: ,496	t: ,628 p: ,531
Devam Edilen Sınıf						
1.sınıf ^a (n:42)	39,23±8,11	19,11±6,48	18,47±4,12	15,78±3,62	92,61±14,77	15,71±4,31
2.sınıf ^b (n:39)	44,00±6,55	17,56±7,25	20,53±3,43	18,20±3,40	100,30±11,87	18,35±4,23
3.sınıf ^c (n:45)	42,15±6,79	15,95±6,46	20,26±3,50	17,51±3,31	95,88±10,24	16,88±3,93
4.sınıf ^d (n:27)	42,22±7,96	16,14±5,28	20,11±3,16	17,48±3,66	95,96±11,58	16,92±4,09
<i>İstatistiksel test</i>	KW: 7,892 p: ,048 a<b,c,d	KW: 6,025 p: ,110	KW: 7,614 p: ,055	KW: 9,448 p: ,024 a<b,c,d	KW: 7,212 p: ,065	KW: 8,920 p: ,030 a<b,c,d

t: t testi, KW: Kruskal Wallis testi

Öğrencilerin yaş grubu, cinsiyetleri ve devam ettikleri sınıflara göre YDÖ, BUÖ ve alt boyutları puan ortalaması Tablo 5’te gösterilmiştir. Öğrencilerin yaş grupları ve cinsiyetleri ile YDÖ, BUÖ ve alt boyutları puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$). Öğrencilerin devam ettikleri sınıf ile BUÖ Toplam puan, “perspektif yoksunluğu” alt boyut ve ”olumlu gelecek oryantasyonu” alt boyut puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamış ($p>0,05$); “güven/inanç” alt boyutu, “sosyal ilişkiler/ bireysel değer” alt boyutu ve YDÖ puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($p<0,05$). Birinci sınıfta öğrenim gören öğrencilerin puanlarının, diğer sınıftaki öğrencilerden daha düşük olduğu belirlenmiştir.

Tablo 6. Öğrencilerin En Uzun Süre Yaşadıkları Yer, Çalışma Durumu ve Ailenin Ekonomik Durumlarına Göre YDÖ, BUÖ ve Alt Boyutları Puan Ortalaması (N=153)

Sosyo-Demografik Özellikler	Güven/İnanç alt boyutu Ort ± SS	Perspektif Yoksunluğu alt boyutu Ort ± SS	Olumlu Gelecek Oryantasyonu alt boyutu Ort ± SS	Sosyal İlişkiler/Bireysel Değer alt boyutu Ort ± SS	Bütünleyici Umut Ölçeği (BUÖ) Toplam Ort ± SS	Yaşam Doyum Ölçeği (YDÖ) Ort ± SS
Yaşanılan Yer						
Köy/kasaba/ilçe ^a (n:47)	41,19±7,47	17,65±6,18	19,80±3,61	16,74±3,93	95,40±12,7	16,74±3,93
İl ^b (n:56)	41,17±7,59	19,35±6,77	19,25±3,66	17,05±3,54	96,83±13,76	16,32±4,20
Büyükşehir ^c (n:50)	43,18±7,30	14,56±5,79	20,46±3,70	17,82±3,22	96,02±11,36	17,84±4,41
<i>İstatistiksel test</i>	F: 1,203 p: ,303	F: 7,825 p: ,001 c<a,b	F: 1,439 p: ,240	F: 1,183 p: ,309	F: ,170 p: ,843	F: 1,809 p: ,167
Çalışma Durumu						
Çalışıyor (n:26)	41,23±7,78	17,73±7,01	19,34±4,62	16,73±3,99	95,03±15,18	16,38±4,57
Çalışmıyor (n:127)	41,96±7,43	17,17±6,48	19,91±3,46	17,30±3,49	96,35±11,91	17,06±4,15
<i>İstatistiksel test</i>	MU: 1651,5 p: ,663	MU: 1591,5 p: ,772	MU: 1643,5 p: ,971	MU: 1546,0 p: ,608	MU: 1578,5 p: ,724	MU: 1506,0 p: ,480
Ekonomik Durum						
Gelir gidere denk ^a (n:97)	41,84±7,41	17,29±6,58	19,87±3,82	17,17±3,36	96,19±12,14	17,00±4,27
Gelir giderden fazla ^b (n:37)	42,34±7,78	15,86±6,43	19,72±3,50	18,13±3,45	96,08±12,85	18,05±3,96
Gelir giderden az ^c (n:19)	40,84±7,47	19,78±6,24	19,368±3,36	15,57±4,33	95,89±13,93	14,52±3,54
<i>İstatistiksel test</i>	KW: 679 p: ,712	KW: 4,814 p: ,090	KW: ,598 p: ,742	KW: 5,484 p: ,064	KW: ,046 p: ,977	KW: 10,379 p: ,006 c<a,b

F: Anova testi, KW: Kruskal Wallis testi

Öğrencilerin en uzun süre yaşadıkları yer, çalışma durumu ve ailenin ekonomik durumlarına göre YDÖ, BUÖ ve alt boyutları puan ortalaması Tablo 6'da gösterilmiştir. Öğrencilerin çalışma durumları ile YDÖ, BUÖ ve alt boyutları puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$).

Öğrencilerin en uzun süre ile yaşadıkları yer ile “perspektif yoksunluğu” alt boyut puan ortalaması arasında anlamlı farklılık saptanmış ($p<0,05$), diğer alt boyutlar ve BUÖ toplam ve YDÖ puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$). En uzun süre ile büyükşehirde yaşadığını belirten öğrencilerin puanlarının diğerlerinden düşük olduğu belirlenmiştir.

Öğrencilerin ekonomik durumları ile YDÖ puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($p<0,05$); BUÖ toplam puan ve alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$). Gelirin giderden az olduğunu belirten öğrencilerin puan ortalamalarının diğerlerinden düşük olduğu belirlenmiştir.

Tablo 7. Öğrencilerin Mezun Oldukları Okul, Kardeş Sayısı ve Erkek/Kız Arkadaşı Olma Durumuna Göre YDÖ, BUÖ ve Alt Boyutları Puan Ortalaması (N=153)

Sosyo-Demografik Özellikler	Güven/İnanç alt boyutu Ort ± SS	Perspektif Yoksunluğu alt boyutu Ort ± SS	Olumlu Gelecek Oryantasyonu alt boyutu Ort ± SS	Sosyal İlişkiler/Bireysel Değer alt boyutu Ort ± SS	Bütünleyici Umut Ölçeği (BUÖ) Toplam Ort ± SS	Yaşam Doyum Ölçeği (YDÖ) Ort ± SS
Mezun Olunan Okul						
Sağlık Meslek Lisesi (n:22)	44,59±7,60	15,68±5,54	20,36±3,52	18,22±2,95	98,56±12,67	17,09±3,57
Diğer Liseler (n:131)	41,37±7,38	17,53±6,69	19,72±3,70	17,03±3,64	95,67±12,41	16,92±4,32
<i>İstatistiksel test</i>	MU: 1041,0 p: ,037	MU: 1195,5 p: ,201	MU: 1275,0 p: ,384	MU: 1178,5 p: ,170	MU: 1197,5 p: ,205	MU: 1425,5 p: ,936
Kardeş Sayısı						
Yok (n:17)	42,41±6,84	17,41±7,55	20,29±3,07	16,88±2,91	97,00±12,49	17,70±3,44
1-3 kardeşi var (n:122)	41,90±7,41	17,10±6,42	19,84±3,73	17,35±3,73	96,21±12,52	16,78±4,28
4 ve üzeri kardeşi var (n:14)	40,50±9,02	18,50±6,83	19,00±3,98	16,35±2,95	94,35±12,64	17,42±4,63
<i>İstatistiksel test</i>	KW: ,128 p: ,938	KW: ,377 p: ,828	KW: ,739 p: ,691	KW:1,807 p: ,405	KW: ,403 p: ,817	KW:1,006 p: ,605
Erkek/Kız Arkadaş Varlığı						
Var (n:66)	43,03±7,07	17,46±7,13	20,21±3,41	18,77±3,52	99,48±12,74	17,37±4,57
Yok (n:87)	40,93±7,68	17,11±6,13	19,51±3,85	16,02±3,14	93,58±11,68	16,62±3,92
<i>İstatistiksel test</i>	t:1,732 p: ,085	t: ,330 p: ,742	t: 1,159 p: ,248	t: 5,084 p: ,000	t:2,973 p: ,003	t: 1,102 p: ,272

MU: Man Whitney U testi, KW: Kruskal Wallis testi, t:t testi

Öğrencilerin mezun oldukları okul, kardeş sayısı ve erkek/kız arkadaşı olma durumlarına göre YDÖ, BUÖ ve alt boyutları puan ortalaması Tablo 7’de gösterilmiştir. Öğrencilerin kardeş sayısı ile YDÖ, BUÖ ve alt boyutları puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$).

Öğrencilerin mezun oldukları okul ile “güven/inanç” alt boyut puan ortalaması arasında anlamlı farklılık saptanmış ($p<0,05$), diğer alt boyutlar ve BUÖ toplam ve YDÖ puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$). Sağlık meslek lisesinden mezun olan öğrencilerin puanlarının diğerlerinden yüksek olduğu belirlenmiştir.

Öğrencilerin erkek/ kız arkadaşı olma durumu ile “sosyal ilişkiler/ bireysel değer” alt boyutu ve BUÖ toplam puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmış($p<0,05$); diğer alt boyutlar ve YDÖ puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$). Erkek/kız arkadaşı olduğunu belirtenlerin puanlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Tablo 8. Öğrencilerin Mesleği Sevme ve Mezuniyet Sonrasına İlişkin Düşüncelerine Göre YDÖ, BUÖ ve Alt Boyutları Puan Ortalaması (N=153)

Sosyo-Demografik Özellikler	Güven/İnanç alt boyutu Ort ± SS	Perspektif Yoksunluğu alt boyutu Ort ± SS	Olumlu Gelecek Oryantasyonu alt boyutu Ort ± SS	Sosyal İlişkiler/Bireysel Değer alt boyutu Ort ± SS	Bütünleyici Umut Ölçeği (BUÖ) Toplam Ort ± SS	Yaşam Doyum Ölçeği (YDÖ) Ort ± SS
Mesleği Sevme Durumu						
Seviyor (n:141)	42,07±7,43	17,24±6,67	19,86±3,67	17,27±3,63	96,46±12,44	17,12±4,27
Sevmiyor (n:12)	39,00±7,62	17,58±5,19	19,25±3,76	16,41±2,77	92,25±12,51	14,83±2,88
<i>İstatistiksel test</i>	MU: 642,0 p: ,166	MU: 798,0 p: ,744	MU: 728,5 p: ,421	MU: 680,5 p: ,259	MU: 673,0 p: ,240	MU: 560,5 p: ,052
Mezuniyet Sonrasına İlişkin Düşünce						
Hemşire olarak hastanede çalışmak (n:113)	41,98±7,10	17,48±6,83	19,86±3,54	17,26±3,58	96,60±12,01	16,78±4,30
Hemşire olarak hastane dışında çalışmak (n:20)	39,45±8,58	16,90±5,48	18,80±4,31	17,10±4,19	92,25±16,00	17,35±3,73
Hemşirelik dışında bir iş yapmak (n:9)	41,33±9,01	17,44±6,76	20,11±2,52	17,11±2,84	96,00±11,55	15,11±3,88
Öğretmenlik yapmak (n:11)	45,09±7,38	15,54±5,80	20,90±4,52	16,90±3,23	98,45±10,54	19,36±3,85
<i>İstatistiksel test</i>	KW: ,4,287 p: ,232	KW: ,680 p: ,878	KW: 3,680 p: ,298	KW: ,414 p: ,937	KW: 1,999 p: ,573	KW: 5,483 p: ,140

MU: Man Whitney U testi, KW: Kruskal Wallis testi

Öğrencilerin mesleği sevme durumu ve mezuniyet sonrasına ilişkin düşüncelerine göre YDÖ, BUÖ ve alt boyutları puan ortalaması Tablo 8’de gösterilmiştir. Öğrencilerin mesleği sevme durumu ve mezuniyet sonrasına ilişkin düşünceleri ile YDÖ, BUÖ ve alt boyutları puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$).

Tablo 9. YDÖ, BUÖ ve Alt Boyutları Arasındaki Korelasyon İlişkisi

Ölçekler ve Alt Boyutları		YDÖ	BUÖ	Güven/İnanç alt boyutu	Perspektif Yoksunluğu alt boyutu	Olumlu Gelecek Oryantasyonu boyutu	Sosyal İlişkiler/Bireysel Değer alt boyutu
Yaşam Doyum Ölçeği (YDÖ)	r	1,000	,349	,450	-,221	,299	,349
	p	-	,000	,000	,006	,000	,000
Bütünleyici Umut Ölçeği (BUÖ) Toplam	r	,349	1,000	,785	,083	,710	,762
	p	,000	-	,000	,306	,000	,000
Güven/İnanç alt boyutu	r	,450	,785	1,000	-,468	,798	,641
	p	,000	,000	-	,000	,000	,000
Perspektif Yoksunluğu alt boyutu	r	-,221	,083	-,468	1,000	-,421	-,185
	p	,006	,306	,000	-	,000	,022
Olumlu Gelecek Oryantasyonu alt boyutu	r	,299	,710	,798	-,421	1,000	,559
	p	,000	,000	,000	,000	-	,000
Sosyal İlişkiler/Bireysel Değer alt boyutu	r	,349	,762	,641	-,185	,559	1,000
	p	,000	,000	,000	,022	,000	-

YDÖ, BUÖ ve alt boyutları arasındaki korelasyon ilişkisi Tablo 9’da gösterilmiştir. YDÖ ile BUÖ toplam, “güven/inanç”, “olumlu gelecek oryantasyonu” ve “sosyal ilişkiler/bireysel değer” alt boyutları arasında pozitif yönde zayıf; “perspektif yoksunluğu” alt boyutu ile negatif yönde zayıf ilişki saptanmıştır ($p<0,01$).

BUÖ ile YDÖ arasında pozitif yönde zayıf; “güven inanç”, “olumlu gelecek oryantasyonu” ve “sosyal ilişkiler/bireysel değer” alt boyutları arasında pozitif yönde yüksek ilişki vardır ($p<0,001$). BUÖ ile “perspektif yoksunluğu” alt boyutu arasında ilişki yoktur ($p>0,05$).

“Güven/inanç” alt boyutu ile YDÖ arasında pozitif yönde orta şiddette, BUÖ toplam, “olumlu gelecek oryantasyonu” ve “sosyal ilişkiler/bireysel değer” alt boyutları arasında pozitif yönde yüksek ilişki vardır ($p<0,001$). “Güven/inanç” alt boyutu ile “perspektif yoksunluğu” alt boyutu arasında negatif yönde orta şiddette ilişki vardır ($p<0,001$).

“Perspektif yoksunluğu” alt boyutu ile YDÖ arasında negatif yönde zayıf şiddette, “güven/inanç” ve “olumlu gelecek oryantasyonu” alt boyutları ile negatif yönde orta şiddette, sosyal ilişkiler/bireysel değer” alt boyutu ile çok zayıf ilişki vardır ($p<0,05$). “Perspektif yoksunluğu” alt boyutu ile BUÖ toplam puan arasında ilişki yoktur ($p>0,05$).

“Olumlu gelecek oryantasyonu” alt boyutu ile YDÖ arasında pozitif yönde zayıf şiddette, BUÖ toplam ve “Güven/inanç” alt boyutları arasında pozitif yönde yüksek şiddette; “sosyal ilişkiler/bireysel değer” alt boyutu ile pozitif yönde orta şiddette ilişki vardır ($p<0,001$). “Olumlu gelecek oryantasyonu” alt boyutu ile “perspektif yoksunluğu” alt boyutu arasında negatif yönde orta şiddette ilişki vardır ($p<0,001$).

“Sosyal ilişkiler/bireysel değer” alt boyutları ile YDÖ arasında pozitif yönde zayıf şiddette; BUÖ toplam ve “Güven/inanç” alt boyutları arasında pozitif yönde yüksek şiddette; Olumlu gelecek oryantasyonu” alt boyutu arasında pozitif yönde orta şiddette ilişki vardır ($p<0,001$). “Perspektif yoksunluğu” alt boyutu ile negatif yönde çok zayıf şiddette ilişki vardır ($p<0,05$).

5.TARTIŞMA

Hemşirelik öğrencilerinin yaşam doyumu ve umut düzeylerini ve etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla yapılmış olan bu çalışmada, öğrencilerin %92,2'si hemşirelik mesleğini sevdiği, %73,9'u mezun olduktan sonra hastanede hemşire olarak çalışmayı istediğini belirtmiştir (Tablo 2). Bu sonuçlar, öğrencilerin büyük oranda, kendilerini hemşirelik mesleğine uygun gördüklerini ve hemşirelik mesleğini icra etme konusunda istekli olduklarını düşündürmüştür.

5.1. Yaşam Doyumu Ölçeği'ne (YDÖ) İlişkin Bulguların Tartışması

Öğrencilerin YDÖ puan ortalaması $16,94 \pm 4,21$ olarak bulunmuştur (Tablo 3). Ölçekten alınabilecek en yüksek puanın 25 olması nedeniyle, öğrencilerin ortanın üzerinde bir yaşam doyumunun olduğu söylenebilir. Literatürde, çalışma bulgusu ile benzer çalışma sonuçları yer almaktadır. Tuncer'in (2017), bir grup üniversite öğrencisi ile yaptığı çalışmada, öğrencilerin YDÖ puan ortalaması $20,678 \pm 6,751$ olarak bulunmuştur (7). Ulucan ve ark.'nın (2011), beden eğitimi spor yüksekokullarında öğrenimlerine devam eden öğrencilerle yaptığı çalışmada, Erciyes Üniversitesi öğrencilerinin yaşam doyum düzeyi puan ortalaması $15,33 \pm 5,06$ iken, Selçuk Üniversitesi öğrencilerinin yaşam doyum düzeyi puan ortalaması $14,11 \pm 4,67$ olarak bulunmuştur (21).

YDÖ cronbach alpha katsayısı 0,85 olarak bulunmuştur (Tablo 4). Bu bulgu, ölçeğin yüksek derecede iç tutarlılığa sahip olduğunu göstermektedir. Yetim'in çalışmasında cronbach alpha değeri 0.86 olarak bildirilmiştir (23). Dağlı ve Baysal'ın (2016), öğretmenlerde yapmış olduğu çalışmada ölçeğin cronbach alpha iç tutarlık kat sayısı 0,88 olarak bulunmuştur (2). Özdemir'in (2015), eğitim fakültesi öğrencileri ile yaptığı çalışmada, Yaşam Doyumu Ölçeği için cronbach alpha güvenirlik katsayısı .84 olarak bulunmuştur. Bu sonuçlar, çalışma sonuçları ile benzerlik göstermektedir (24).

Öğrencilerin yaş grupları ve cinsiyetlerine göre YDÖ puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p > 0,05$) (Tablo 5). Çalışma bulgusu ile

benzer şekilde, Aydınır'ın (2011), üniversite öğrencileri ile yaptığı çalışmada, yaşam doyum düzeyleri ile öğrencilerin yaşları arasında fark olmadığı saptanmıştır (25). Kirişoğlu'nun (2016), genç erişkinlerde yaptığı çalışmada, yaş grupları ve cinsiyet ile yaşam doyum arasında anlamlı farklılık olmadığı belirlenmiştir (26) Gündoğar ve ark.'nın (2007), üniversite öğrencileri ile yapmış olduğu çalışmada, öğrencilerin cinsiyetleri ile YDÖ puan ortalaması arasında anlamlı farklılık saptanmamıştır (27). Chow'un (2005) üniversite öğrencilerinde yaşam doyumunu incelediği araştırmada da cinsiyetin yaşam doyumunu üzerinde anlamlı etkiye sahip olmadığı saptanmıştır (28). Huebner, Funk ve Valois (2006) tarafından yapılan bir araştırmada kadın ve erkekler arasında yaşam doyumunu açısından bir fark olup olmadığı incelenmiştir (29). Tuncer'in (2017), bir grup üniversite öğrencisi ile yaptığı çalışmada, öğrencilerin yaşları ve cinsiyetleri ile YDÖ puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır (7). Çalışma bulgusundan farklı olarak, Aydınır'ın (2011), üniversite öğrencileri ile yaptığı çalışmada, yaşam doyum düzeyleri ile öğrencilerin cinsiyetleri arasında fark olduğu, kadınların yaşam doyum düzeylerinin erkeklere nazaran daha yüksek olduğu belirlenmiştir (25). Tuzgöl Dost (2007)'un üniversite öğrencilerinin yaşam doyumunu incelediği çalışmada, cinsiyetin etkili olduğu belirlenmiştir (30). Ulucan ve ark.'nın (2011), beden eğitimi spor yüksekokullarında öğrenimlerine devam eden öğrencilerle yaptığı çalışmada, kadın öğrencilerin yaşam doyumunun, erkeklerden yüksek olduğu ve aradaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır (21). İncekara'nın (2018) üniversite öğrencileri ile yaptığı çalışmada da, kadınların yaşam doyum düzeyi erkeklere göre daha yüksek olarak bulunmuştur (31).

Öğrencilerin devam ettikleri sınıfa göre YDÖ puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($p<0,05$). Birinci sınıfta öğrenim gören öğrencilerin puanlarının, diğer sınıftaki öğrencilerden daha düşük olduğu belirlenmiştir (Tablo 5). Bu sonuç, üniversiteye yeni başlamış olan öğrencilerin, farklı şehirlerden gelmeleri nedeniyle yeni bir şehre, yeni arkadaşlıklara ve mesleğe uyum sağlama sürecinde oldukları ve bu durumun da yaşam doyumunu etkilediği şeklinde yorumlanmıştır. Literatürde çalışma bulgusu ile benzer sonuçlar yer almaktadır. Özdemir'in (2015), eğitim fakültesi öğrencileri ile yaptığı çalışmada, öğrencilerin devam ettikleri sınıf ile YDÖ puan ortalaması arasında anlamlı farklılık olduğu, dördüncü sınıf öğrencilerinin yaşam doyumlarının birinci sınıf öğrencilerinden anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır (24). Deniz ve Yılmaz'ın (2004) çalışmasında da, dördüncü sınıf öğrencilerinin, yaşam doyumunun birinci sınıftaki

öğrencilerden yüksek olduğu bulunmuştur (32). İncekara'nın (2018) üniversite öğrencileri ile yaptığı çalışmada da, birinci sınıf öğrencilerinin yaşam doyum puan ortalaması diğerlerinden düşük bulunmuştur (31). Çalışma bulgusundan farklı olarak Kalfa'nın (2017) üniversite öğrencileri ile yaptığı çalışmada, öğrencilerin devam ettikleri sınıfın yaşam doyumunu etkilemediği belirlenmiştir (11). Ancak, bu çalışmada birinci sınıfa devam eden öğrencilerin olmayışının sonucu etkilemiş olabileceği düşünülmüştür.

Öğrencilerin çalışma durumlarına göre YDÖ puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$) (Tablo 6). Öğrencilerin çalışma durumlarının homojen dağılım göstermemiş olmasının (Çalışan %17, çalışmayan %83) sonuçta etkili olmuş olabileceği düşünülmektedir. Çalışma bulgusu ile benzer şekilde, Kirişoğlu'nun (2016), genç erişkinlerde yaptığı çalışmada, çalışma durumu ile yaşam doyumunu arasında anlamlı farklılık olmadığı belirlenmiştir (26).

Öğrencilerin en uzun süre ile yaşadıkları yere göre YDÖ puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$) (Tablo 6). Literatürde çalışma bulgusu ile benzer sonuçlar yer almaktadır. Gündoğar ve ark'nın (2007), üniversite öğrencileri ile yapmış olduğu çalışmada, öğrencilerin en uzun süre ile yaşadıkları yer ile YDÖ puan ortalaması arasında anlamlı farklılık saptanmamıştır (27). Kirişoğlu'nun (2016), genç erişkinlerde yaptığı çalışmada, yaşanan yer ile yaşam doyumunu arasında anlamlı farklılık olmadığı belirlenmiştir (26).

Öğrencilerin ekonomik durumlarına göre YDÖ puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($p<0,05$) (Tablo 6). Gelirin giderden az olduğunu belirten öğrencilerin yaşam doyum puan ortalamalarının diğerlerinden düşük olduğu belirlenmiştir. Literatürde çalışma bulgusu ile benzer sonuçlar yer almaktadır. Tuzgöl Dost'un (2007) çalışmasında üniversite öğrencilerinin ekonomik durumlarının yaşam doyumunu düzeylerini etkilediği belirlenmiştir (30). Gündoğar ve ark'nın (2007), üniversite öğrencileri ile yapmış olduğu çalışmada, öğrencilerin ekonomik durumları ile YDÖ puan ortalaması arasında anlamlı farklılık saptanmış, ekonomik durumunun kötü olduğunu belirtenlerin puanlarının düşük olduğu belirlenmiştir (27). Chow'un çalışmasında, sosyoekonomik düzey, arttıkça, yaşam doyumunun arttığı bildirilmektedir (28). Kirişoğlu'nun (2016), genç erişkinlerde yaptığı çalışmada, ekonomik düzey ile yaşam doyumunu arasında anlamlı farklılık olduğu;

ekonomik durumu yüksek olanların yaşam doyumlarının da yüksek olduğu belirlenmiştir (26). Tuncer'in (2017), bir grup üniversite öğrencisi ile yaptığı çalışmada, öğrencilerin sosyoekonomik durumları ile YDÖ puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmış, ekonomik durumu düşük olanların yaşam doyumlarının düşük olduğu tespit edilmiştir (7). İncekara'nın (2018) üniversite öğrencileri ile yaptığı çalışmada da, ekonomik durumu iyi olan öğrencilerin yaşam doyum düzeyleri ekonomik durumu orta olan öğrencilere göre daha yüksek olarak bulunmuştur (31). Bu sonuçlar, öğrencilerin ekonomik durumlarının alım gücünü etkilemesi, alım gücü az olan bireylerin yaşamdan daha az doyum aldıklarını göstermektedir.

Öğrencilerin kardeş sayılarına göre YDÖ puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$) (Tablo 7). Çalışma bulgusu ile benzer şekilde, Kirişoğlu'nun (2016), genç erişkinlerde yaptığı çalışmada, kardeş sayısı ile yaşam doyum arasında anlamlı farklılık olmadığı belirlenmiştir. Tuncer'in (2017), bir grup üniversite öğrencisi ile yaptığı çalışmada, öğrencilerin kardeş sayısı ile YDÖ puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır (7). İncekara'nın (2018) üniversite öğrencileri ile yaptığı çalışmada da, öğrencilerin kardeş sayısına göre yaşam doyum düzeyleri arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır (31).

Öğrencilerin mezun oldukları okula göre YDÖ puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$) (Tablo 7). Bu sonuç, öğrencilerin almış oldukları lise eğitiminin yaşam doyumları üzerinde etkili olmadığını göstermektedir. Çalışma bulgusu ile benzer şekilde, Kalfa'nın (2017) üniversite öğrencileri ile yaptığı çalışmada, öğrencilerin mezun oldukları okula göre yaşam doyum düzeylerinin değişmediği belirlenmiştir (11).

Öğrencilerin erkek/ kız arkadaşı olma durumuna göre YDÖ puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$) (Tablo 7). Bu sonuç, öğrencilerin ilişki yaşama durumlarının yaşam doyumlarını etkilemediğini göstermektedir. Çalışma bulgusu ile benzer şekilde, İncekara'nın (2018) üniversite öğrencileri ile yaptığı çalışmada da, öğrencilerin ilişkisi olma durumu ile yaşam doyum düzeyleri arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır (31).

Öğrencilerin mesleği sevme durumu ve mezuniyet sonrasına ilişkin düşünceleri ile YDÖ puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$) (Tablo 8). Literatürde çalışma bulgusundan farklı sonuçlar yer almaktadır. Gündoğar, Sallan-Gül, Uskun, Demirci ve Keçeci (2007) tarafından yapılan araştırmada, üniversite öğrencilerinin istemedikleri bir alanda eğitimlerine devam etmelerinin yaşam doyumunu önemli ölçüde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır (27). Tuzgöl Dost (2007), tarafından üniversite öğrencilerinin yaşam doyumlarını belirlemeye yönelik yapılan araştırmada üniversite öğrencilerinin yaşam doyumlarının geleceğe ilişkin beklentileri ile ilişkili olduğunu ve geleceğe daha iyimser bakan öğrencilerin yaşam doyumlarının daha yüksek olduğunu bulmuştur (30). Gencay'ın (2009) beden eğitimi öğretmen adayları ile yaptığı çalışmada, mesleki geleceklerini olumlu olarak görenlerin yaşam doyum düzeylerinin de arttığı belirlenmiştir (33).

5.2. Bütünleyici Umut Ölçeği (BUÖ) ve Alt Boyutlarına İlişkin Bulguların Tartışması

Öğrencilerin BUÖ puan ortalaması $96,13\pm 12,46$ olarak bulunmuştur. BUÖ alt boyutlarının puan ortalamaları incelendiğinde; “Güven/İnanç alt boyutu” puan ortalaması $41,83\pm 7,47$; “Perspektif Yoksunluğu” alt boyutu puan ortalaması $17,26\pm 6,56$; “Olumlu Gelecek Oryantasyonu” alt boyutu puan ortalaması $19,81\pm 3,67$ ve “Sosyal İlişkiler/Bireysel Değer” alt boyutu puan ortalaması $17,20\pm 3,57$ olarak bulunmuştur (Tablo 3). Ölçekten alınabilecek en yüksek puanın 138 olduğu göz önünde bulundurulduğunda, öğrencilerin umut düzeylerinin iyi düzeyde olduğu söylenebilir. Schrank ve ark.'nın (2012) psikozlu bireylerde yaptığı çalışmada, ölçek toplam skoru $94,72$ olarak bulunmuştur (34). Schrank ve ark.'nın (2011) Avusturya'da genel popülasyonda yaptığı çalışmada ise, ölçek toplam puanı $93,78$ olarak belirlenmiştir (35). Bu sonuçlar, çalışma bulgusu ile benzerlik göstermektedir. Çalışma bulgusundan farklı olarak, Mousa, Menssey ve Kamel'in (2017), Mısır'daki bir üniversitede öğrenim gören intörn hemşirelik öğrencilerinde yaptığı çalışmada, BUÖ puan ortalaması 65.50 ± 12.51 olarak bulunmuştur (36).

BUÖ toplam cronbach alpha katsayısı $0,77$ olarak bulunmuştur. BUÖ alt boyutlarının cronbach alpha katsayıları incelendiğinde; Güven/İnanç alt boyutu için $0,87$; Perspektif Yoksunluğu alt boyutu için $0,81$; Olumlu Gelecek Oryantasyonu alt boyutu için $0,80$ ve Sosyal İlişkiler/Bireysel Değer alt boyutu için $0,62$ olarak bulunmuştur (Tablo 4).

Bulgular, “Sosyal ilişkiler/ Bireysel değer” alt boyutu dışındaki diğer ölçekler için yüksek derecede iç tutarlılığa sahip olduğunu göstermektedir. Çalışma bulgusu ile benzer şekilde, Sarıçam ve Akın’ın (2013) çalışmasında BUÖ toplam Cronbach Alfa iç tutarlılık güvenilirlik katsayısı 0,76; Güven/İnanç alt boyutu” için 0,80; “Perspektif Yoksunluğu” alt boyutu için 0,71; “Olumlu Gelecek Oryantasyonu” alt boyutu için 0,68 ve “Sosyal İlişkiler/Bireysel Değer” alt boyutu için 0,65 olarak bulunmuştur (4). Wilson’un (2015), Gana’da yaşayan ergenlerde yaptığı çalışmasında ölçeğin cronbach alpha değeri 0,79 olarak bulunmuştur (37). Mousa, Menssey ve Kamel’in (2017), Mısır’daki bir üniversitede öğrenim gören intörn hemşirelik öğrencilerinde yaptığı çalışmada, ölçeğin cronbach alpha değeri 0,78 olarak bulunmuştur (36). Çalışma bulgusundan farklı olarak, Schrank ve ark.’nın (2012) psikozlu bireylerde yaptığı çalışmada, BUÖ toplam cronbach alpha değerini 0,92; Güven/İnanç alt boyutu” için 0,86; “Perspektif Yoksunluğu” alt boyutu için 0,78; “Olumlu Gelecek Oryantasyonu” alt boyutu için 0,81 ve “Sosyal İlişkiler/Bireysel Değer” alt boyutu için 0,78 olarak bulunmuştur (34). Schrank ve ark.’nın (2012) çalışma bulgusundan elde edilen puanların daha yüksek olması, çalışmanın ruh sağlığı bozuk olan bireylerde yapılmış olmasına bağlanmıştır.

Öğrencilerin yaş grupları ve cinsiyetlerine göre BUÖ ve alt boyutları puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$) (Tablo 5) . Bu sonuç, öğrencilerin yaş gruplarının birbirine yakın olmasından ve cinsiyetlerinin homojen dağılmamasından kaynaklanmış olabileceğini düşündürmüştür. Çalışma bulgusu ile benzer şekilde, Day ve Padilla-Walker’ın (2009) ve Vacek ve ark.’nın (2010) adölesanlarla yapmış oldukları çalışmalarında da, cinsiyet ile umut seviyeleri arasında farklılık olmadığı belirlenmiştir (38,39). Bilgiç ve ark.’nın (2017), hemşirelik öğrencilerinin öğrenilmiş güçlülük, öz yeterlilik ve umut düzeylerini ve etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla yapmış olduğu çalışmada da, öğrencilerin cinsiyetlerine göre umut düzeylerinin değişmediği bulunmuştur (40).

Öğrencilerin devam ettikleri sınıfa göre BUÖ Toplam puan, “perspektif yoksunluğu” alt boyut ve ”olumlu gelecek oryantasyonu” alt boyut puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamış ($p>0,05$); “güven/inanç” alt boyutu, “sosyal ilişkiler/ bireysel değer” alt boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($p<0,05$).

Birinci sınıfta öğrenim gören öğrencilerin puanlarının, diğer sınıftaki öğrencilerden daha düşük olduğu belirlenmiştir (Tablo 5). Birinci sınıf öğrencilerinin, üniversite hayatına yeni başlamış olmaları, yeni bir mesleğin üyesi olma yolunda diğerlerine göre daha yeni olmaları nedeniyle “güven/inanç” ve “sosyal ilişkiler/ bireysel değer” puanlarının daha düşük olduğu sonucuna varılmıştır. Çalışma bulgusu ile benzer şekilde, Bilgiç ve ark.’nın (2017), hemşirelik öğrencilerinin öğrenilmiş güçlülük, öz yeterlilik ve umut düzeylerini ve etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla yapmış olduğu çalışmada da, öğrencilerin umut düzeylerinin birinci sınıfta düşük iken, daha sonra yükseldiği ve son sınıfta ise yine düştüğü bulunmuştur. Bu durum öğrencilerin birinci sınıfta yeni bir ortama girme, yeni arkadaşlar edinme, farklı bir şehirde yaşamasına bağlı çeşitli sorunlarla karşı karşıya kaldığını 2. ve 3. sınıflarda bu sorunlarla başa çıkabilecek duruma geldiğini düşündürmektedir. Bununla birlikte son sınıfta saptanan ölçek puanlarındaki düşüşün intörlük uygulaması nedeniyle öğrencilerin eğitimlerinin tamamını önceki yıllardan farklı olarak hastane ortamında gerçekleştirmeleri nedeniyle mesleki sorumluluklarla daha erken karşılaşmaları ve mezuniyet sonrası iş bulma kaygıları ile ilişkili olabileceği şeklinde yorumlanmıştır (40). Ayda’nın (2011) müzik bölümü öğrencilerinin umut düzeyini belirledikleri çalışmalarda birinci sınıftaki öğrencilerin en düşük puanlara sahip olduğu, sınıf yükseldikçe alınan puanların arttığı ancak dördüncü sınıfta tekrar bir düşüşün yaşandığı saptanmıştır (41). Bu sonuçların çalışmanın bulgularıyla uyumlu olduğu düşünülmektedir.

Öğrencilerin çalışma durumlarına göre BUÖ ve alt boyutları puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$) (Tablo 6). İstatistiksel olarak anlamlı olmamakla birlikte, çalışan öğrencilerin umut düzeyleri daha düşüktür. Çalışma kapsamındaki öğrencilerin sadece %17’sinin bir işte çalışması, mesleğin zorlukları ile daha erken karşı karşıya kaldıklarını ve bu nedenle de umut düzeylerinin daha düşük olduğunu düşündürmüştür.

Öğrencilerin en uzun süre ile yaşadıkları yere göre “perspektif yoksunluğu” alt boyut puan ortalaması arasında anlamlı farklılık saptanmış ($p<0,05$), diğer alt boyutlar ve BUÖ toplam puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$) (Tablo 6). En uzun süre ile büyükşehirde yaşadığını belirten öğrencilerin puanlarının diğerlerinden düşük olduğu belirlenmiştir. Bu sonuç, büyük şehirlerde yaşamının, yaşam

mücadelesi anlamında bireyleri daha fazla yorduduğu ve geleceğe dair umutlarının azaldığı şeklinde yorumlanmıştır.

Öğrencilerin ekonomik durumlarına göre BUÖ toplam puan ve alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$) (Tablo 6). İstatistiksel olarak anlamlı olmamakla birlikte, geliri giderinden az olanların umut düzeyleri daha düşük bulunmuştur. Ekonomik şartlar ve alım gücü yaşam standardının önemli belirleyicilerdir. Bireyin alım gücünün düşük olmasının, geleceğe dair beklentilerini ve umudunu etkilediği şeklinde yorumlanmıştır.

Öğrencilerin kardeş sayısına göre BUÖ ve alt boyutları puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$) (Tablo 7). İstatistiksel olarak anlamlı olmamakla birlikte, kardeşi olmayanların umut düzeyleri daha yüksek çıkmıştır. Bu sonuç, kalabalık ailede yaşayanların ekonomik anlamda daha kısıtlı imkanlara sahip olduğu, oysa kardeşi olmayan öğrencilerin, ailelerinin tüm imkanlarını tek başına kullanmaları nedeniyle umutlarının daha yüksek olduğu şeklinde yorumlanmıştır.

Öğrencilerin mezun oldukları okula göre “güven/inanç” alt boyut puan ortalaması arasında anlamlı farklılık saptanmış ($p<0,05$), diğer alt boyutlar ve BUÖ toplam puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$). Sağlık meslek lisesinden mezun olan öğrencilerin puanlarının diğerlerinden yüksek olduğu belirlenmiştir (Tablo 7). Bu sonucun, sağlık meslek lisesi öğrencilerinin, çalışma imkanının olması ve bazılarının özel hastanelerde aktif çalışarak ekonomik bir getirilerinin olmasından kaynaklandığı düşünülmüştür. Şimdiden bir iş garantilerinin olduğunu görmeleri de güven ve inanç düzeylerini etkilemiştir.

Öğrencilerin erkek/ kız arkadaşı olma durumuna göre “sosyal ilişkiler/ bireysel değer” alt boyutu ve BUÖ toplam puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmış ($p<0,05$); diğer alt boyutlar ile istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$) (Tablo 7). Erkek/kız arkadaşı olduğunu belirtenlerin puanlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu sonuç, flörtü olan öğrencilerin sosyal ilişki kurmakta, diğerlerine göre daha fazla kendilerine güvendiklerini göstermektedir.

Öğrencilerin mesleği sevme durumuna ve mezuniyet sonrasına ilişkin düşüncelerine göre BUÖ ve alt boyutları puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$) (Tablo 8). İstatistiksel olarak anlamlı olmamakla birlikte, mesleğini sevmediğini belirtenlerin umut düzeyleri daha düşüktür. Bu sonuç, beklendik bir sonuçtur. Bireylerin sevmedikleri bir işi yapmaları, o işe yönelik hedeflerinin ve çabalarının da kısıtlı olmasına neden olmaktadır. Oysa ki, mesleğini seven bireyler, mesleğini ileri taşımak adına her zaman daha fazla çaba sarf eder ve mesleğin iyi yerlere gelmesi konusunda her zaman umudu vardır. Benzer şekilde, Gencay'ın (2009) beden eğitimi öğretmen adayları ile yaptığı çalışmada, öğrencilerden mesleki geleceklerini olumsuz görenlerin umutsuzluk düzeylerinin de artmakta olduğu belirlenmiştir (33).

5.3. YDÖ ve BUÖ ve Alt Boyutları Arasında Korelasyonun Tartışması

YDÖ ile BUÖ toplam, “güven/inanç”, “olumlu gelecek oryantasyonu” ve “sosyal ilişkiler/bireysel değer” alt boyutları arasında pozitif yönde zayıf; “perspektif yoksunluğu” alt boyutu ile negatif yönde zayıf ilişki saptanmıştır ($p<0,01$) (Tablo 9). Bu sonuçlar, öğrencilerin yaşam doyumu arttıkça, umut düzeylerinin ve geleceğe dair olumlu duygularının da arttığını, bakış açısı kısıtlı olanların yaşam doyumu ve umutlarının da azaldığını göstermektedir. Literatürde çalışma bulgusu ile benzer sonuçlar yer almaktadır. Gencay'da (2009) beden eğitimi öğretmen adaylarının umutsuzluk ve yaşam doyumlarının bazı değişkenler açısından incelediği çalışmasında, beden eğitimi öğretmen adaylarının umutsuzluk düzeyleri arttıkça yaşam doyum düzeylerinin düştüğünü vurgulamıştır (33). Sarıçam, Çelik ve Coşkun'un (2015), okul öncesi öğretmen adaylarında duygusal zeka, umut ve yaşam doyumu arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yaptığı çalışmada, umut ve yaşam doyumu arasında pozitif ve anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir (42).

6.SONUÇ VE ÖNERİLER

Hemşirelik öğrencilerinin yaşam doyumu ve umut düzeylerini ve etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla yapılan bu çalışmada aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

- Öğrencilerin %60,8'inin 18-21 yaş grubunda, %75,8'inin kadın, %29,4'ünün üçüncü sınıfta öğrenim gördüğü ve %32,7'sinin en uzun süre ile büyükşehirde yaşadığı ve %96,1'inin ebeveynlerinin sağ olduğu belirlenmiştir (Tablo 1).
- Öğrencilerin %83'ü herhangi bir işte çalışmadığını, %14,4'ü Sağlık meslek lisesi mezunu olduğunu ve %63,4'ü ailesinin gelirinin giderine denk olduğunu ifade etmiştir (Tablo 1).
- Öğrencilerin %79,7'sinin 1-3 kardeşi olduğu, %56,9'unun erkek/kız arkadaşı olmadığı ve %3,9'unun psikiyatrik nedenle ilaç kullandığı belirlenmiştir (Tablo 1).
- Öğrencilerin %92,2'si hemşirelik mesleğini sevdiği, %73,9'u mezun olduktan sonra hastanede hemşire olarak çalışmayı istediğini belirtmiştir (Tablo 2).
- Öğrencilerin YDÖ puan ortalaması $16,94 \pm 4,21$ ve BUÖ puan ortalaması $96,13 \pm 12,46$ olarak bulunmuştur (Tablo 3).
- BUÖ alt boyutlarının puan ortalamaları incelendiğinde; "Güven/İnanç alt boyutu" puan ortalaması $41,83 \pm 7,47$; "Perspektif Yoksunluğu" alt boyutu puan ortalaması $17,26 \pm 6,56$; "Olumlu Gelecek Oryantasyonu" alt boyutu puan ortalaması $19,81 \pm 3,67$ ve "Sosyal İlişkiler/Bireysel Değer" alt boyutu puan ortalaması $17,20 \pm 3,57$ olarak bulunmuştur (Tablo 3).
- YDÖ cronbach alpha katsayısı 0,85 ve BUÖ toplam cronbach alpha katsayısı 0,77 olarak bulunmuştur. BUÖ alt boyutlarının cronbach alpha katsayıları incelendiğinde; Güven/İnanç alt boyutu için 0,87; "Perspektif Yoksunluğu" alt boyutu için 0,81; "Olumlu Gelecek Oryantasyonu" alt boyutu için 0,80 ve "Sosyal İlişkiler/Bireysel Değer" alt boyutu için 0,62 olarak bulunmuştur (Tablo 4).
- Öğrencilerin yaş grupları ve cinsiyetleri ile YDÖ, BUÖ ve alt boyutları puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p > 0,05$) (Tablo 5).
- Öğrencilerin devam ettikleri sınıf ile BUÖ Toplam puan, "perspektif yoksunluğu" alt boyut ve "olumlu gelecek oryantasyonu" alt boyut puan ortalaması arasında

istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamış ($p>0,05$); “güven/inanç” alt boyutu, “sosyal ilişkiler/ bireysel değer” alt boyutu ve YDÖ puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($p<0,05$). Birinci sınıfta öğrenim gören öğrencilerin puanlarının, diğer sınıftaki öğrencilerden daha düşük olduğu belirlenmiştir (Tablo 5).

- Öğrencilerin çalışma durumları ile YDÖ, BUÖ ve alt boyutları puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$) (Tablo 6).
- Öğrencilerin en uzun süre ile yaşadıkları yer ile “perspektif yoksunluğu” alt boyut puan ortalaması arasında anlamlı farklılık saptanmış ($p<0,05$), diğer alt boyutlar ve BUÖ toplam ve YDÖ puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$). En uzun süre ile büyükşehirde yaşadığını belirten öğrencilerin puanlarının diğerlerinden düşük olduğu belirlenmiştir (Tablo 6).
- Öğrencilerin ekonomik durumları ile YDÖ puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($p<0,05$); BUÖ toplam puan ve alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$). Gelirin giderden az olduğunu belirten öğrencilerin puan ortalamalarının diğerlerinden düşük olduğu belirlenmiştir (Tablo 6).
- Öğrencilerin kardeş sayısı ile YDÖ, BUÖ ve alt boyutları puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$) (Tablo 7).
- Öğrencilerin mezun oldukları okul ile “güven/inanç” alt boyut puan ortalaması arasında anlamlı farklılık saptanmış ($p<0,05$), diğer alt boyutlar ve BUÖ toplam ve YDÖ puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$). Sağlık meslek lisesinden mezun olan öğrencilerin puanlarının diğerlerinden yüksek olduğu belirlenmiştir (Tablo 7).
- Öğrencilerin erkek/ kız arkadaşı olma durumu ile “sosyal ilişkiler/ bireysel değer” alt boyutu ve BUÖ toplam puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmış ($p<0,05$); diğer alt boyutlar ve YDÖ puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$). Erkek/kız arkadaşı olduğunu belirtenlerin puanlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir (Tablo 7).

- Öğrencilerin mesleği sevme durumu ve mezuniyet sonrasında ilişkin düşünceleri ile YDÖ, BUÖ ve alt boyutları puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$) (Tablo 8).
- YDÖ ile BUÖ toplam, “güven/inanç”, “olumlu gelecek oryantasyonu” ve “sosyal ilişkiler/bireysel değer” alt boyutları arasında pozitif yönde zayıf; “perspektif yoksunluğu” alt boyutu ile negatif yönde zayıf ilişki saptanmıştır ($p<0,01$) (Tablo 9).
- BUÖ ile YDÖ arasında pozitif yönde zayıf; “güven inanç”, “olumlu gelecek oryantasyonu” ve “sosyal ilişkiler/bireysel değer” alt boyutları arasında pozitif yönde yüksek ilişki vardır ($p<0,001$). BUÖ ile “perspektif yoksunluğu” alt boyutu arasında ilişki yoktur ($p>0,05$) (Tablo 9).
- “Güven/inanç” alt boyutu ile YDÖ arasında pozitif yönde orta şiddette, BUÖ toplam, “olumlu gelecek oryantasyonu” ve “sosyal ilişkiler/bireysel değer” alt boyutları arasında pozitif yönde yüksek ilişki vardır ($p<0,001$). “Güven/inanç” alt boyutu ile “perspektif yoksunluğu” alt boyutu arasında negatif yönde orta şiddette ilişki vardır ($p<0,001$) (Tablo 9).
- “Perspektif yoksunluğu” alt boyutu ile YDÖ arasında negatif yönde zayıf şiddette, “güven/inanç” ve “olumlu gelecek oryantasyonu” alt boyutları ile negatif yönde orta şiddette, sosyal ilişkiler/bireysel değer” alt boyutu ile çok zayıf ilişki vardır ($p<0,05$). “Perspektif yoksunluğu” alt boyutu ile BUÖ toplam puan arasında ilişki yoktur ($p>0,05$) (Tablo 9).
- “Olumlu gelecek oryantasyonu” alt boyutu ile YDÖ arasında pozitif yönde zayıf şiddette, BUÖ toplam ve “Güven/inanç” alt boyutları arasında pozitif yönde yüksek şiddette; “sosyal ilişkiler/bireysel değer” alt boyutu ile pozitif yönde orta şiddette ilişki vardır ($p<0,001$). “Olumlu gelecek oryantasyonu” alt boyutu ile “perspektif yoksunluğu” alt boyutu arasında negatif yönde orta şiddette ilişki vardır ($p<0,001$) (Tablo 9).
- “Sosyal ilişkiler/bireysel değer” alt boyutları ile YDÖ arasında pozitif yönde zayıf şiddette; BUÖ toplam ve “Güven/inanç” alt boyutları arasında pozitif yönde yüksek şiddette; Olumlu gelecek oryantasyonu” alt boyutu arasında pozitif yönde orta şiddette ilişki vardır ($p<0,001$). “Perspektif yoksunluğu” alt boyutu ile negatif yönde çok zayıf şiddette ilişki vardır ($p<0,05$) (Tablo 9).

Çalışmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda aşağıdaki önerilerde bulunulmuştur:

- Öğrencilere kayıt işlemleri sırasında müfredat programları, ders içerikleri, uygulama alanları, sınav yönetmeliği vb. tanıtacak broşür ya da öğrenci rehberlikleri de dağıtılmalı.
- Birinci sınıf, okula yeni başlayan öğrenciler için aktiviteler ve mesleği tanıtıcı konferanslar düzenlenmeli böylece alışma süreci hızlandırılmalı.
- Üniversiteler öğrencilerin ekonomik sıkıntılarını gidermek amacıyla burs hizmetlerine daha fazla kaynak ayırmalı; üniversite öğrencilerine burs sağlanması amacıyla kurumların ve bireylerin duyarlılığını artıracak çalışmalar yapılmalı.

KAYNAKLAR

1. Özer M, Karabulut ÖÖ. “Yaşlılarda yaşam doyumu”, *Geriatrı*, 2003, 6(2):72-74.
2. Dağlı A, Baysal N. “Yaşam Doyumu Ölçeğinin Türkçe’ye Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması”, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 2016, 15(59):1250-1262.
3. Yılmaz E, Aslan H. “Öğretmenlerin İş Yerindeki Yalnızlıkları ve Yaşam Doyumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”, *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 2013, 3(3):59-69.
4. Sarıçam H, Akın A. “ Bütünleyici Umut Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması: Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması”, *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2013, 6(15):291-308.
5. Kızğut S, Ergöl Ş. “Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Hemşireliği Algılayışı Hemşirelik Rollerine Ve Hemşireliğin Geleceğine Bakışı”, *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2011;14:2,10-14
6. Çeçen RA. “Üniversite Öğrencilerinde Yaşam Doyumunu Yordamada Bireysel Bütünlük(Tutarlılık) Duygusu, Aile Bütünlük Duygusu Ve Benlik Saygısı”, *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 2008,4(1):19-30
7. Tuncer N. *Bir Grup Üniversite Öğrencisinin Belirlenen Sosyal Anksiyete Düzeylerine Göre Bilinçli Farkındalık Ve Yaşam Doyumu Düzeylerinin İncelenmesi* (Tez). Işık Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Klinik Psikoloji Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, 2017.
8. Yıldırım T. *Üniversite Öğrencilerinde Benlik Saygısı İle Algılanan Sosyal Destek Ve Yaşam Doyumu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi* (Tez). Haliç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Ana Bilim Dalı Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Programı Yüksek Lisans Tezi, 2017.

9. Yazıcı V. *Camide İbadet Edenlerde Dindarlık, Yaşam Doyumu Ve Kimlik Yönelimleri* (Tez). Nişantaşı Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, 2018.
10. Aydın K. *Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Tükenmişlik Düzeyleri ve Tükenmişliği Etkileyen Bazı Faktörlerin İncelenmesi Aksaray İl Örneği* (Tez), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2004
11. Kalfa S. *Spor Bilimleri Ve Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Yaşam Doyumu Ve Serbest Zaman Doyumunun İncelenmesi (Uşak Üniversitesi Örneği)* (Tez). Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Rekreasyon Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, 2017.
12. Özkaya G. *Üniversite Öğrencilerinin Yalnızlık Düzeyleri İle Umutsuzluk Ve Yaşam Doyumu Arasındaki İlişki* (Tez), Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı Uygulamalı Psikoloji Yüksek Lisans Tezi, 2017.
13. Öz F. *Sağlık Alanında Temel Kavramlar*, Ankara, 2004, 229-274.
14. Tarhan S, Bacanlı H. “İlkokuldan Üniversiteye Umut Kavramının Tanımlanması Üzerine Nitel Bir Çalışma”, *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 2016, 4(2):87-89.
15. Er Güneri S. *İnfertil Kadınların umut / umutsuzluk durumlarının Öğrenilmişlik Çaresizlik Kuramına Göre İncelenmesi* (Tez), Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Doktora Tezi, 2011.
16. Yurdakul S. *Diyet, Vücut Algısı, Umut ve Kişilerarası Duyarlılık Arasındaki İlişki* (Tez), Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klinik Psikoloji Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, 2018.
17. Doğan KB. *İnflamatuvar Barsak Hastalarında Depresyon Ve Umutsuzluk Düzeyinin Belirlenmesi* (Tez), Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, 2017.

18. Çapri B, Güler M. ‘Yaşam Doyumu Düzeyleri Farklı Hemşirelerin Mesleki Ve Eş Tükenmişliklerinin İncelenmesi’ *International Journal Of Eurasia Social Sciences*, 2016, 7(25): 55-69.
19. Turgut EM. *İş Doyumu Ve Yaşam Doyumu İlişkisi Ve İstanbul’daki Devlet Üniversite Hastanelerinde Çalışan Ameliyathane Hemşirelerine Yönelik Bir Araştırma (Tez)*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, 2010.
20. Benli SS, Yıldırım A. ‘Hemşirelerde Yaşam Doyumu Ve Ölüme Karşı Tutum Arasındaki İlişki ‘ *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2017;6(4):167-179
21. Ulucan H. Kılınç M. Kaya K. Türkçapar Ü. ‘Beden Eğitimi Spor Yüksekokullarında Öğrenimlerine Devam Eden Öğrencilerin Umutsuzluk Ve Yaşam Doyum Düzeylerinin İncelenmesi’ *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi Ve Spor Bilim Dergisi* 2011;13(3):349-356.
22. Atik G, Kemer G. “Psychometric Properties of Children’s Hop Scale: Validity and Reliability Study”. *Elementary Education Online*, 2009, 8(2): 379-390.
23. Yetim U. “Life satisfaction: A study based on the organization of personal projects”, *Soc Indic Res*, 1993, 29 :277-289.
24. Özdemir M. *Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Duygusal Zekaları İle Yaşam Doyumlarının İncelenmesi (Tez)*, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Ana Bilim Dalı Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, 2015
25. Aydın BB. *Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Amaçlarının Alt Boyutlarının Genel Öz-Yeterlik Yaşam Doyumu Ve Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi (Tez)*, Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, 2011
26. Kirişoğlu Ş. *Genç erişkinlerin aile yapıları ile benlik saygısı ve yaşam doyumu arasındaki ilişkinin incelenmesi (Tez)*. Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, 2016.

27. Gündoğar D, Gül SS, Uskun E, Demirci S, Keçeci D. “Üniversite Öğrencilerinde Yaşam Doyumunu Yordayan Etkenlerin İncelenmesi”, *Klinik Psikiyatri*, 2007,10:14-27.
28. Chow HPH. “Life satisfaction among university students in a Canadian prairie city: A multivariate analysis”, *Soc Indic Res*, 2005, 70: 139-150.
29. Huebner ES, Funk BA, Valois R F. “Reliability and Validity of a Brief Life Satisfaction Scale with a High School Sample”, *Journal of Happiness Studies*, 2006, 7: 41–54.
30. Tuzgöl Dost M. “Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Doyumunun Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi”, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2007, 2 (22):132-143.
31. İncekara T. *Üniversite Öğrencilerinde Vücut Algısı İle Yaşam Doyumu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi* (Tez), Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Klinik Psikoloji Anabilim Dalı Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Tezi, 2018
32. Deniz ME, Yılmaz E. Üniversite Öğrencilerinin Duygusal Zeka Yetenekleri ve Yaşam Doyumları Arasındaki İlişki. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, 2004, İnönü Üniversitesi, Malatya.
33. Gencay S. ”Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Umutsuzluk ve Yaşam Doyumlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi”, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 2009; 8(27)380-388.
34. Schrank B, Woppmann A, Hay AG, Sibitz I, Zehetmayer S, Lauber C. Validation of the Integrative Hope Scale in people with psychosis”, *Psychiatry Research*, 2012, 198: 395–399
35. Schrank B, Woppmann A, Sibitz I, Lauber C. “Development and validation of an integrative scale to assesshope”, *Health Expectations*, 2011, 1, 417–428

36. Mousa AAAN, Menssey RFM, Kamel NMF. "Relationship between Perceived stress, Emotional Intelligence and Hope among Intern Nursing Students", *IOSR Journal of Nursing and Health Science*, 2017, 6(3):75-83.
37. Wilson A. *An exploration of aspects of mentalhealth in school-goingadolescents in Ghana*. Doctoral dissertation submitted to the University of Stellenbosch, 2015.
38. Day R, Padilla-Walker L. "Mother and father connected ness and involvement during early adolescence", *Journal of FamilyPsychology*, 2009, 23, 900–904.
39. Vacek KR, Coyle LD, Vera EM. "Stress, self-esteem, hope, optimism, and well-being in urban, ethnic minority adolescents", *Journal of Multicultural Counseling and Development*, 38(2), 99–111
40. Bilgiç Ş, Temel M, Çelikkalp Ü. "Hemşirelik Öğrencilerinin Öğrenilmiş Güçlülük, Öz Yeterlilik ve Umut Düzeylerinin Değerlendirilmesi: Tekirdağ Örneği", *Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi*, 2017, 3(4):117-126.
41. Ayda A. "Müzik bölümü lisans öğrencilerinin umutsuzluk düzeylerinin belirlenmesi: Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuarı örneği", *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2011, 31(2):509-524.
42. Sarıçam H, Çelik İ, Coşkun L. "The Relationship between Emotional Intelligence, Hopeand Life Satisfaction in Preschool Preserves Teacher", *The International Journal of Research in Teacher Education*, 2015, 6(1):1-9

EKLER:

EK-1: Anket Formu

Bu çalışma öğrenci hemşirelerinin yaşam doyumu ile umut düzeylerinin belirlenmesi amacıyla yüksek lisans tez çalışması olarak yapılmaktadır. Soruları cevaplama süresi yaklaşık 10 dakikadır. Her bir ifadeyi okuduktan sonra şıklarından birini işaretleyiniz. Kimliğinizi belirtecek isim ya da işaret koymayınız. Verdiğiniz bilgiler gizli tutulacaktır. Katılımınız ve ayırdığınız zaman için teşekkür ederim.

Hemşire Yasemin İnce

Okan Üniversitesi S.B.E.

Hemşirelik Programı Ylisans Öğrencisi

Sosyo –Demografik Özellikler

- Yaşınız.....
- Cinsiyetiz
 Kız Erkek
- Devam ettiğiniz sınıf
 1.sınıf 2. Sınıf 3.sınıf 4.sınıf
- Şimdiye kadar en uzun süre ile yaşadığınız yer nedir?
 Köy-Kasaba İlçe İl Büyük Şehir
- Memleketiniz neresi?
 Marmara Bölgesi Karadeniz bölgesi
 Ege bölgesi Akdeniz bölgesi
 İç Anadolu bölgesi Güney doğu Anadolu Bölgesi
 Doğu Anadolu Bölgesi
- Anneniz ve babanız sağ mı?
 Her ikisi de sağ Babam sağ, annem vefat etti
 Annem sağ, babam vefat etti Hem annem, hem de babam vefat etti
- Herhangi bir işte çalışıyor musunuz?
 Evet Hayır
- Mezun olduğunuz okul nedir?
 Sağlık meslek lisesi Diğer liseler (Anadolu, İmam hatip, Meslek vb.)
- Sosyo-ekonomik düzeyiniz nedir?
 Gelir gidere denk Gelir giderden fazla Gelir giderden az

10. Kardeşiniz var mı?

- Yok
 Benden başka 1-3 kardeşim var
 Benden başka 4 ve üzeri kardeşim var

11. Erkek/ kız arkadaşınız (sevgiliniz) var mı?

- Evet Hayır

12. Hemşirelik mesleğini seviyor musunuz?

- Evet Hayır

13. Mezun olduktan sonra mesleki olarak ne yapmayı planlıyorsunuz?

- Hemşire olarak hastanede çalışmayı istiyorum
 Hemşire olarak hastane dışında bir yerde (okul, huzurevi, fabrika vb.) çalışmayı istiyorum.
 Hemşirelik dışında bir iş yapmayı istiyorum
 Diğer.....

14. Herhangi bir psikiyatrik sorun nedeniyle ilaç kullanıyor musunuz?

- Evet Hayır

YAŞAM DOYUM ÖLÇEĞİ

	Maddeler	Hiç katılmıyorum (1)	Çok az katılıyorum (2)	Orta düzeyde katılıyorum (3)	Büyük oranda katılıyorum (4)	Tamamen katılıyorum (5)
1	İdeallerime yakın bir yaşantım vardır.					
2	Yaşam koşullarım mükemmeldir.					
3	Yaşamımdan memnunum.					
4	Şimdiye kadar yaşamdan istediğim önemli şeylere sahip oldum.					
5	Tekrar dünyaya gelsem hayatımdaki hemen hemen hiçbir şeyi değiştirmezdim					

BÜTÜNLEYİCİ UMUT ÖLÇEĞİ

Lütfen aşağıdaki ifadeleri okuduktan sonra kendinizi değerlendirip sizin için en uygun seçeneğin karşısına çarpı (X) işareti koyunuz.

**1=Hiç katılmıyorum 2= Çoğunlukla katılmıyorum3=Kısmen katılmıyorum
4=Kısmen katılıyorum5=Çoğunlukla katılıyorum 6=Tamamen katılıyorum**

1	Çok güçlü kişisel özelliklere sahibim.	1	2	3	4	5	6
2	Hoşlandığım aktivitelere olan ilgimi sürdürmek benim için zordur.	1	2	3	4	5	6
3	Yaşamımda yapmak istediğim şeyler var.	1	2	3	4	5	6
4	Âşık olduğumu hissediyorum.	1	2	3	4	5	6
5	Bazı insanlar cesaretimi kırmaya çalışsa da problemlerimi çözmek için bir yol bulabileceğimi biliyorum.	1	2	3	4	5	6
6	Bana olan tüm destekler geri çekilmiş gibi görünüyor.	1	2	3	4	5	6
7	Yaşamımın bir anlam ve amacı olduğuna inanıyorum.	1	2	3	4	5	6
8	Hoşlandığım şeyleri yapmayı dört gözle beklerim.	1	2	3	4	5	6
9	Her yeni günün bir potansiyeli olduğuna ve gelişim için fırsat sunduğuna inanırım.	1	2	3	4	5	6
10	Geleceğimi planlamamı engelleyen problemlerden bunaldım.	1	2	3	4	5	6
11	İlgi ve endişelerimi paylaştığım birisi var.	1	2	3	4	5	6
12	Güçlüklerin ortasında bile olanakları fark edebilirim.	1	2	3	4	5	6
13	Yaşamımın bazı yönleriyle ilgili umudumu kaybettim.	1	2	3	4	5	6
14	Diğer insanların bana ihtiyacı var.	1	2	3	4	5	6
15	Yaşamımın değerli olduğunu hissediyorum.	1	2	3	4	5	6
16	Sıkıştığımı ve tuzağa düştüğümü hissediyorum.	1	2	3	4	5	6
17	Geleceğim için planlar yaparım.	1	2	3	4	5	6
18	Hayatta oldukça başarılıyım.	1	2	3	4	5	6
19	Yaşamdaki birçok şeye ilgimi kaybettiğimi düşünüyorum.	1	2	3	4	5	6
20	Kendim için değerli ve önemliyim.	1	2	3	4	5	6
21	Geçmişte yaşadıklarım beni olgunlaştırdı ve geleceğe çok iyi hazırladı.	1	2	3	4	5	6
22	Yaşamdan olabildiğince yararlanmak istiyorum.	1	2	3	4	5	6
23	Bana huzur veren bir inancım var.	1	2	3	4	5	6

EK-2: ETİK KURUL ONAYI

OKAN ÜNİVERSİTESİ Etik Kurul Kararı

Toplantı Tarihi: 16.04.2018

Toplantı Sayısı: 93

Toplantıya Katılanlar:

Prof. Dr. Mithat Kıyak	(Başkan)
Prof. Dr. Mazhar Semih Başkan	(Üye)
Prof. Dr. Dilek Öztürk	(Üye)
Prof. Dr. Dilek Şirvanlı Özen	(Üye)
Prof. Dr. Ali Tayfun Atay	(Üye)
Yrd. Doç. Dr. Nermin Bölükbaşı	(Üye)
Yrd. Doç. Dr. Nihat Özaydın	(Üye)
Yrd. Doç. Dr. Erdiñ Ünal	(Üye)
Yrd. Doç. Dr. Kerime Derya Beydağ	(Üye) (Katılmadı)

Okan Üniversitesi Etik Kurulu 16.04.2018 tarihinde Prof. Dr. Mithat Kıyak Başkanlığında toplandı.

Yapılan görüşmeler sonucunda;

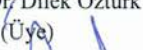
Karar 7. Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü-Hemşirelik bölümünden **Yasemin ŞENLİ'nin** "Hemşirelik Öğrencilerinin Yaşam Doymu ile Umut Düzeyi İlişkisi" başlıklı çalışması için başvuru talebi uygun görülüp oy birliği ile onaylanmıştır.

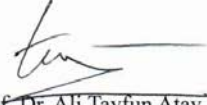
Prof. Dr. Mithat Kıyak
(Başkan)

Prof. Dr. Mazhar Semih Başkan
(Üye)

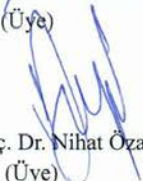
Prof. Dr. Dilek Öztürk
(Üye)

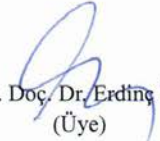
Prof. Dr. Ali Tayfun Atay
(Üye)

Prof. Dr. Dilek Şirvanlı Özen
(Üye)

Yrd. Doç. Dr. Nihat Özaydın
(Üye)

Yrd. Doç. Dr. Erdiñ Ünal
(Üye)

Yrd. Doç. Dr. Nermin Bölükbaşı
(Üye)

Yrd. Doç. Dr. Kerime Derya Beydağ
(Üye) (Katılmadı)

EK-3: ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı	Yasemin	Soyadı	İNCE
Doğum Yeri	Fethiye	Doğum Tarihi	26.08.1990
Uyruğu	T.C	Telefon	
e-mail	yaseminmaku09@gmail.com		

Eğitim Düzeyi

	Mezun Olduğu Kurum	Mezuniyet Yılı
Doktora		
Yüksek Lisans	Okan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü	2018
Lisans	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Burdur	2013
Lise	Fethiye Anadolu Lisesi	2009

İş Deneyimi

Görevi	Kurum	Süre
Hemşire	Ardahan Göle Devlet Hastanesi	2013-2016
Hemşire	İstanbul Maltepe Devlet Hastanesi	2016- halen

Yabancı Diller

Yabancı Diller	Okuduğunu Anlama	Konuşma	Yazma	YDS Puanı	Diğer Puan
İngilizce	Orta	Orta	Orta		-

Bilgisayar Bilgisi: Microsoft Word, Microsoft Excel

	Sayısal	Eşit Ağırlık	Sözel
ALES Puanı	68,5	68	64

Yayınları/Tebliğleri/Sertifika/Ödülleri:

Özel İlgi Alanları: